

Kirkkonummen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Osana laajaa hyvinvointikertomusta 2021–2025 ja hyvinvointisuunnitelmaa 2026–2029

KIRKKONUMMI
KYRKSLÄTT

XX.XX.XXXX Hyväksytty kunnanvaltuustossa

Sisällys

Osa 1: Laaja hyvinvointikertomus 2021–2025 ... 3

1. Johdanto ... 3

2. Hyvinvoinnin taustatekijät ... 6
2.1. Väestörakenne ... 6
2.2. Koulutus, työllisyys ja kotoutuminen ... 6
2.3. Asuminen ja asuinympäristö ... 6
2.4. Elintavat ja harrastaminen ... 6
2.5. Arjen turvallisuus ... 9
2.6. Osallisuus ja yhteisöllisyys ... 9
2.7. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ... 9

3. Keskeisiä havaintoja eri väestöryhmien hyvinvoinnista ja terveydestä ... 10
3.1. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi ... 10
3.2. Työikäisten hyvinvointi ... 21
3.3. Ikäihmisten hyvinvointi ... 21
3.4. Vammaisten ihmisten hyvinvointi ... 21

4. Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi 2021–2025 ... 23
4.1. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2024–2026 tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi ... 23

5. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset ... 31

Osa 2: Hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 ... 34

6. Kuntastrategia 2024–2030 ... 34

7. Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat ... 34

8. Hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 ... 34
8.1. Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 ... 34
8.2. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2027–2029 ... 34
8.3. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset 2026–2029 ... 36
8.4. Hyvinvoinnin painopisteet valtuustokaudelle 2025–2029 ... 36
8.4.1. Painopiste: Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö ... 36
8.4.2. Painopiste: Luonto, liikunta ja terveet elämäntavat ... 37
8.4.3. Painopiste: Kaikkien Kirkkonummi ... 39

Liite 1: Laadullinen itsearviointi ... 44

Osa 1: Laaja hyvinvointikertomus 2021–2025

1. Johdanto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on yksi kunnan perustehtävistä. Sen tavoitteena on lisätä asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä sekä ennaltaehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tehdään kaikilla kunnan toimialoilla. Käytännössä se välittyy kuntalaisille viihtyisänä, turvallisena ja puhtaana asuinympäristönä, jossa on monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Kunta tarjoaa näin puitteet asukkaidensa hyvinvoinnille.

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelmatyö on olennainen osa kuntien terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä. Säännöllinen raportointi edellyttää asukkaiden hyvinvoinnin tilan jatkuvaa seuraamista. Hyvinvointikertomuksen yhteydessä esiin nousseiden haasteiden tai kehityskohteiden pohjalta hyvinvointisuunnitelmaan laaditaan valtuustokausittaisia hyvinvointitavoitteita. Hyvinvointisuunnitelma myös osaltaan toteuttaa kuntastrategiaa. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on laatinut oman hyvinvointisuunnitelmansa vuosille 2024–2026. Tuon alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteet on huomioitu myös Kirkkonummen hyvinvointisuunnitelman laadinnassa ja tavoitteiden määrittelyssä.

Kuntien toimintaympäristö hyvinvoinnin näkökulmasta on muuttunut monella tapaa vuosien 2021–2025 aikana. Vuonna 2021 edellistä hyvinvointisuunnitelmaa laadittaessa koronaviruspandemia oli globaalisti merkittävä terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttava tekijä. Pandemian laajemmat vaikutukset ihmisten hyvinvointiin eivät luultavasti vieläkään ole täysin tiedossa. Rakenteellisesti kuntien toimintaympäristöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta on vaikuttanut 2023 voimaan astunut sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus, jonka myötä vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä siirtyi hyvinvointialueille. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävä säilyi kuitenkin osaltaan myös kunnilla, joten hyte-työtä tehdään lakisääteisestikin kuntien ja hyvinvointialueiden välisellä yhteistyöllä.

Kuntalain (410/2015, 1 §) mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021, 6 §) puolestaan linjaa, että kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiselle tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittainen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista

asioista. Tämä käsillä oleva laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma toteuttaa tuota kuntien lakisääteistä tehtävää.

Tämä asiakirja koostuu kahdesta osasta – hyvinvointikertomuksesta ja hyvinvointisuunnitelmasta. Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan kirkkonummelaisten hyvinvoinnin tilaa vuosina 2021–2025 ja arvioidaan edellisessä hyvinvointisuunnitelmassa valittujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. Tarkastelujaksona on pääosin edellinen valtuustokausi eli vuodet 2021–2025 niiltä osin kuin indikaattoritietoja on ollut saatavilla. Hyvinvointikertomuksen indikaattoritiedot mukailevat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) valmistelemaa ehdotusta kunnan laajan hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisällöksi. Esitys vähimmäistietosisällöksi on annettu sosiaali- ja terveysministeriölle kesäkuussa 2023, mutta asetusprosessi on vielä tämän asiakirjan kirjoittamishetkellä kesken. Ehdotus auttaa kuntia valitsemaan indikaattorit, joilla voi riittävän tarkasti seurata asukkaiden hyvinvoinnin tilaa. Tarkastelussa verrataan Kirkkonummen kehitystä valittujen yksittäisten kuntien sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen keskimääräiseen tilanteeseen.

Kirkkonummella on laadittu vammaispoliittinen ohjelma vuosille 2014–2025. Suurin osa vammaispoliittisen ohjelman sisällöstä on tällöin kuulunut kunnan perusturvan tulosalueelle, jonka palvelut ovat sote-uudistuksen myötä siirtyneet vuoden 2023 alusta kunnilta hyvinvointialueille. Niiltä osin, kun ohjelman sisältö koskettaa kunnan nykyistä toiminta-aluetta, vammaispoliittisen ohjelman sisällöt otetaan osaksi kunnan laajaa hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Aiemmassa vammaispoliittisessa ohjelmassa keskiössä ovat olleet toimenpide-ehdotukset, joiden pohjalta toiminnan kehittämisen tavoitteita on voitu asettaa osana vuosittaista talousarviota. Vammaisten ihmisten hyvinvoinnin huomioiminen osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa mahdollistaa siis myös entistä paremmin vammaisten ihmisten hyvinvointia edistävien valtuustokausittaisten tavoitteiden asettamisen.

Tämä hyvinvointikertomus ja -suunnitelma sisältää myös lakisääteiset ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman. Suunnitelmien yhdistäminen yhdeksi kokonaisuudeksi yhtenäistää raportointiaikatauluja ja varmistaa toiminnan pitkäjänteisen suunnittelun myös väestöryhmäkohtaisesti.

Vähimmäistietosisällön puitteissa hyvinvointikertomuksessa ohjataan tarkastelemaan paitsi asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, myös kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön rakenteita. Näistä mittareista Kirkkonummi on saanut täydet pisteet väitteistä ”Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä”, ”Hyvinvointikertomus on hyväksytty valtuustossa”, ”Väestöryhmien välisten terveyserojen raportointi valtuustolle” ja ”Ennakkoarvioinnin käyttö kunnan toiminnassa”. Rakenteita mittaavista indikaattoreista ilman pisteitä Kirkkonummi on jäänyt ainoastaan väitteen ”Kunta on asettanut tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi” osalta.

Tämä laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on laadittu kunnan poikkihallinnollisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmän valmistelussa. Hyte-ryhmän kokousten ulkopuolella hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa on työstetty toimialojen johtoryhmissä ja johtotiimeissä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ryhmä toimii kunnan johtoryhmän ohjauksessa ja siihen ovat vuoden 2026 alusta lähtien kuuluneet seuraavat henkilöt:

Vapaa-aikajohtaja, ryhmän puheenjohtaja Katja Laaksonen
Varhaiskasvatusjohtaja Anu Vesiluoma
Opetuspäällikkö Ulrika Willför-Nyman
Elinvoimajohtaja Kristiina Rinkinen
Puhtaus- ja ruokapalveluiden palvelujohtaja Johanna Tuppurainen
Työllisyyspalvelujen palvelupäällikkö Marja Suominen
Johtava erityissuunnittelija Anu Lankinen
Hyte-suunnittelija, ryhmän valmistelija ja sihteeri Janina Orjasniemi

2. Hyvinvoinnin taustatekijät

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

2.1. Väestörakenne

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

2.2. Koulutus, työllisyys ja kotoutuminen

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

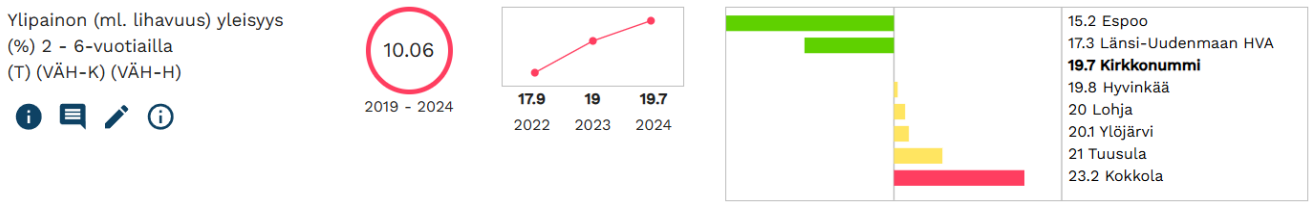
2.3. Asuminen ja asuinympäristö

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

2.4. Elintavat ja harrastaminen

Elintapojen ja harrastamisen vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen ovat kiistattomat. Kirkkonummella kannustetaan asukkaita terveisiin elintapoihin muun muassa tarjoamalla ravitsevaa päiväkoti- ja kouluruokaa ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Mielekäs harrastaminen, oli se sitten liikunnan, taiteen tai uuden kielen opettelun parissa, tuo arkeen rentoutumista, rutiineja ja sosiaalisia kontakteja.

PIILO-tutkimuksen (2023) mukaan 76 prosenttia 4–6-vuotiaista lapsista liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. THL:n vuonna 2023 julkaiseman raportin mukaan neljäsosalla pojista ja viidesosalla tytöistä (2–16 v.) on ylipainoa tai liikalihavuutta. Toisin sanoen joka neljäs lapsi liikkuu terveytensä kannalta liian vähän.

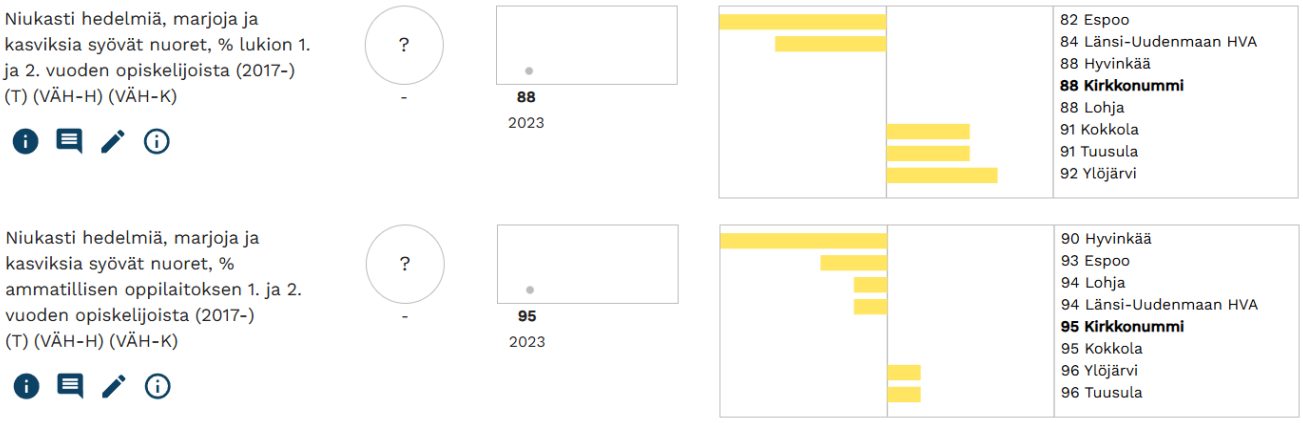

Liikkuminen on tärkeää lapsen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle kasvulle sekä oppimiselle. Jo varhaislapsuudessa omaksutut liikunnalliset tottumukset luovat perustan liikunnalliselle elämäntavalle. Varhaiskasvatus edistää terveitä elämäntapoja tukemalla jokaisen lapsen arjessa liikkumista, terveellisiä valintoja jokapäiväisessä ruokailussa ja vastaamalla lapsen riittävään unen tarpeeseen arjen toimin, ja jakamalla näistä tietoa huoltajille yhteisöllisissä tilaisuuksissa.

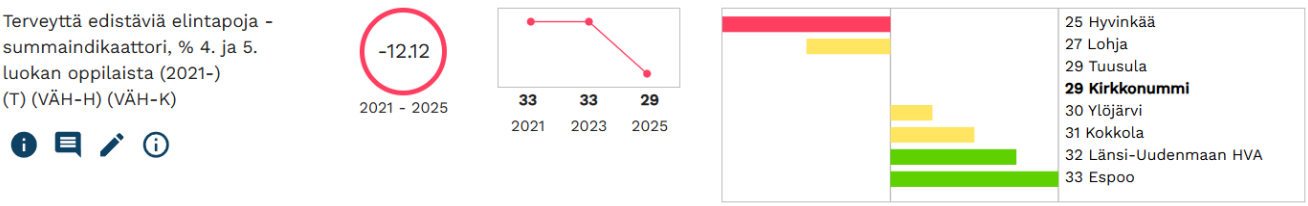
Ravitsemus on yksi keskeisimmistä tekijöistä terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä. Tasapainoinen ja monipuolinen ruokavalio vaikuttaa merkittävästi fyysiseen ja henkiseen

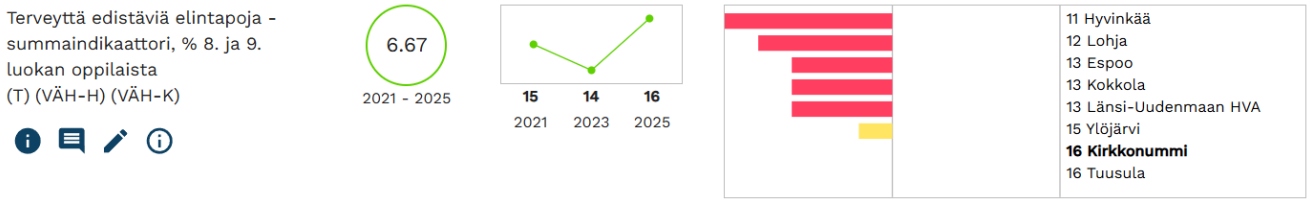
hyvinvointiin. Terveellinen ravitsemus tukee kehon normaalia toimintaa, vahvistaa immuunijärjestelmää ja edistää kasvua ja kehitystä. Lisäksi se parantaa keskittymiskykyä, oppimista ja muistin toimintaa ja sitä kautta tukee oppimistuloksia ja koulussa menestymistä. Terveellinen ravitsemus myös ehkäisee sairauksia kuten sydän- ja verisuonitauteja, diabetesta ja liikalihavuutta. Suositusten mukainen ruokailu opettaa lapsille ja nuorille terveellisiä ruokailutottumuksia, joista on hyötyä koko elämän ajan.

Varhaiskasvatuksessa ja koulussa tarjottava ruoka on tärkeä osa lasten ja nuorten päivittäistä ravitsemusta. Suositusten mukainen ruokailu koulussa tulisi kattaa keskimäärin noin kolmanneksen oppilaan koko päivän energiantarpeesta ja sisältää tarvittavat ravintoaineet tasapainoisen ruokavalion saavuttamiseksi. Kokopäivähoidossa olevan lapsen kohdalla suositusten mukainen ruokailu kattaa jopa 60–70 % koko päivän energiantarpeesta. Terveellinen ja monipuolinen ruokavalio tukee terveyttä ja hyvinvointia monella tavalla. Tasapainoinen ruokavalio auttaa ylläpitämään terveellistä painoa ja vähentää ylipainon sekä liikalihavuuden riskiä. Lisäksi se edistää sydän- ja verisuoniterveyttä sekä ehkäisee kroonisia sairauksia. Ravinteikas ruoka on välttämätöntä normaalin kasvun ja kehityksen tukemiseksi, erityisesti lapsilla ja nuorilla.

Koulu- ja päiväkotiruokailu tarjoaa mahdollisuuden tutustua monipuolisiin ja terveellisiin ruokiin, jotka voivat sisältää eri kulttuurien perinteisiä ruokia ja makuja. Tämä edistää kulttuurista monimuotoisuutta ja arvostusta sekä rikastuttaa lasten ja nuorten ruokakulttuuria. Yhteisissä ruokailuhetkissä lapset oppivat kunnioittamaan erilaisia ruokakulttuureja ja niiden merkitystä.

Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukena Kirkkonummella

Liikunnallisuuden ja ravitsemuksen ohella myös päihteiden käytön ennaltaehkäisy on tärkeä osa terveitä elämäntapoja. Kuntien ehkäisevää päihdetyötä määrittää laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä. Kirkkonummella ehkäisevä päihdetyö on osa lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvoinnin edistämistä. Työtä toteutetaan moniammatillisesti varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle saakka, ikätasot huomioiden. Tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia tukevia tekijöitä, kuten sosiaalisia taitoja, turvallisia ihmissuhteita ja mielekästä vapaa-ajan käyttöä sekä ehkäistä päihteiden käytön alkamista.

Varhaiskasvatuksessa päihdetyö näkyy arjen kasvatustyössä muun muassa sosiaalisten ja tunnetaitojen vahvistamisena, turvallisen arjen rakentamisena sekä huoltajayhteistyönä. Esimerkiksi roskakävelyiden yhteydessä käydään lasten ikätaso huomioiden keskustelua päihteisiin liittyvistä löydöistä. Lisäksi Vihreä lippu -ohjelma tarjoaa välineitä terveellisen elämäntavan ja päihteettömyyden edistämiseen.

Perusopetuksessa päihdekasvatus sisältyy opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen erityisesti terveystiedon opetuksen yhteydessä. Aiheita käsitellään myös teemaviikoilla ja vanhempainilloissa. Kouluilla on käytössä selkeät toimintamallit tilanteisiin, joissa oppilaan päihteiden käyttö herättää huolta. Laillisuuskasvatustunteja ja infotilaisuuksia järjestetään säännöllisesti yhteistyössä erityisnuorisotyön ja tarvittaessa poliisin kanssa. Erityisnuorisotyö, koulunuorisotyö ja kouluvalmentajat tukevat nuoria yksilöllisesti, erityisesti silloin kun syrjäytymisen tai päihteiden käytön riskejä ilmenee. Toisen asteen opiskelijoille päihdekasvatusta järjestetään osana opiskeluhuoltoa ja oppilaitosten muuta toimintaa. Lisäksi Ohjaamo ja etsivä nuorisotyö tarjoavat nuorille mahdollisuuden saada yksilöllistä tukea ja ohjausta.

Ehkäisevässä päihdetyössä keskeistä on varhainen puuttuminen, huolen puheeksi ottaminen sekä moniammatillinen yhteistyö lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Vuoden 2026 aikana ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä vahvistava uusi vakituinen resurssi mahdollistaa työn aiempaa suunnitelmallisemman kehittämisen ja koordinaation sekä vahvistaa moniammatillista yhteistyötä.

Muilta osin säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

2.5. Arjen turvallisuus

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

2.6. Osallisuus ja yhteisöllisyys

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

2.7. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

3. Keskeisiä havaintoja eri väestöryhmien hyvinvoinnista ja terveydestä

3.1. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi

Kaikista kuntalaisista lapset ja nuoret käyttävät kunnan tarjoamia palveluita kaikkein eniten. Suurin osa kunnassa asuvista lapsista ja nuorista on palveluiden piirissä varhaiskasvatuksen tai opetuksen kautta, ja sitä kautta kunta tavoittaa myös toiminnallaan lähes kaikki Kirkkonummella asuvat lapsiperheet. Tästä syystä kunnalla on merkittävä rooli lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämisessä.

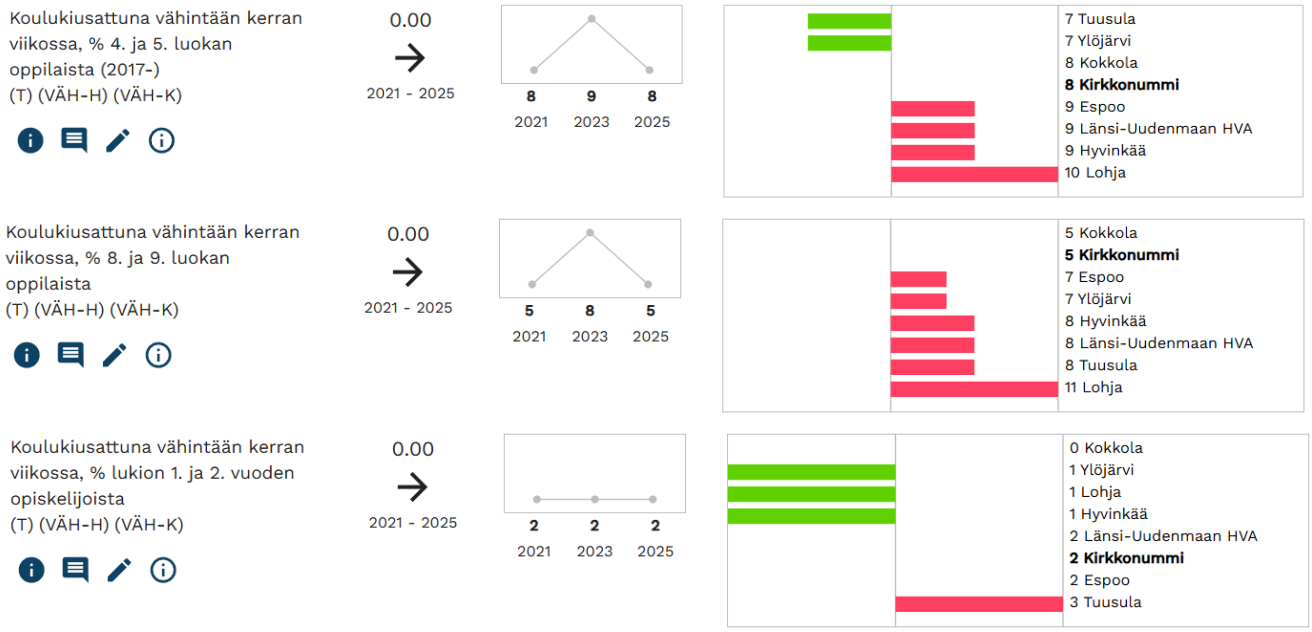
Syksyllä 2025 kunta käynnisti uuden Lapsiystävällinen kunta (LYK) -toimintasuunnitelmakauden. Uusi toimintasuunnitelmakausi on aloitettu hyvinvointialueuudistuksesta johtuneen organisaatiomuutoksen jälkeen alusta, jotta LYK-toiminta istuu paremmin uuteen organisaatiorakenteeseen ja toimintaan. Uuden kauden alussa on toteutetaan laaja nykytilan kartoitus ja laaditaan LYK-toimintasuunnitelma, jonka toteutumista seuraa ja arvioi UNICEF. Kunta on jatkossakin sitoutunut lasten oikeuksien edistämiseen kaikessa toiminnassaan.

Varhaiskasvatuksessa luodaan toimintakulttuuria, joka vahvistaa ja edistää yhteisön sekä jokaisen lapsen hyvinvointia. Eri taustoista tulevien perheiden yhdenvertainen kohtaaminen palveluissa on keskeinen periaate. Varhaiskasvatus tukee lasten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia tavoitteellisesti ja kokonaisvaltaisesti. Liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämisen keinoin mahdollistetaan lapsille päivittäinen liikkuminen, joka on lapsen terveen kasvun ja kehityksen edellytys. Erityistä huomiota kiinnitetään vähän liikkuviin ja liikkumiseensa tukea tarvitseviin lapsiin. Sosiaaliset taidot ja tunnetaidot ovat merkittäviä lapsen mielen hyvinvointiin liittyviä taitoja. Kirkkonummen varhaiskasvatuksen kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisysuunnitelma ohjaa lasten hyvinvointitaitojen tukemista. Henkilöstö havainnoi ja varmistaa erilaisin toimenpitein, että jokainen lapsi kokee olevansa osa ryhmää ja että hänellä on kaveri. Nämä varhaiskasvatuksen arjessa harjoiteltavat taidot toimivat hyvänä pohjana onnistumisen kokemuksille myös kasvun ja oppimisen polun myöhemmissä vaiheissa ja ennaltaehkäisevät syrjään jäämisen kokemuksia.

Kasvun, oppimisen, hyvinvoinnin ja osallistumisen tuki on osa laadukkaan varhaiskasvatuksen toimintaa ja kuuluu kaikille lapsille. Varhaiskasvatuksessa tunnistetaan lapsen tuen tarve ja järjestetään tarkoituksenmukaista tukea tarpeen ilmettyä, monialaisessa yhteistyössä. Riittävän aikaisella ja oikein kohdennetulla tuella edistetään lapsen kasvua, kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Lapsi voi osallistua varhaiskasvatukseen lähipäiväkodissaan, ja tällöin lapsen tarvitsemat tukitoimet järjestetään lapsen luo. Tuen järjestämisen lähtökohtina ovat lapsen vahvuudet sekä kasvuun ja oppimiseen liittyvät tarpeet. Kasvun ja oppimisen tuki rakentuu lasten yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta sekä yhteisöllisistä ja oppimisympäristöihin liittyvistä ratkaisuista.

Lasten ja nuorten hyvinvointia mitataan valtakunnallisesti monin eri tavoin. Oppilaitosten kautta valtaosa lapsista ja nuorista on helppo tavoittaa ja siten tiedonkeruiden toteuttaminen kokonaisille ikäluokille on yksinkertaisempaa kuin työikäisten ja ikäihmisten kohdalla. THL:n joka toinen vuosi järjestämä Kouluterveyskysely tarjoaa arvokasta, kuntakohtaista seurantatietoa lasten ja nuorten kokemasta terveydestä ja hyvinvoinnista.

Vuoden 2025 Kouluterveyskyselyn mukaan vähintään kerran viikossa kiusatuksi koki tulleensa hieman alle 10 % 4. ja 5. luokkalaisista ja 5 % 8. ja 9. luokkalaisista. Kiusaamisen kokemusten määrä oli laskenut hieman edellisestä mittauksesta. 4. ja 5. luokkalaisista noin viidesosa ja 8. ja 9. luokkalaisista 41 % koki, että kiusaaminen jatkui tai pahentui, kun koulun työntekijä sai tietää siitä. Lukiolaisten kohdalla kiusaamista vähintään kerran viikossa oli kokenut 2 % opiskelijoista. Lukiolaisten tulos oli sama kuin edellisellä mittauskerralla.

Kirkkonummella vuosittain toteutettava oppilaskysely täydentää kansallisen Kouluterveyskyselyn tuottamia tietoja. Oppilaskyselyn mukaan 1.–3.-luokkalaisista noin joka viides koki tulleensa kiusatuksi lukuvuoden 2025–2026 aikana, ja yhtä moni ei osannut sanoa, onko tullut kiusatuksi. Luvut pysyivät lähes ennallaan edellisestä vuodesta. Noin puolet vastaajista kertoi, ettei ollut tullut kiusatuksi kuluneena lukuvuotena. Tämä osuus kasvoi kahdella prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta. 28 % vastaajista koki saaneensa apua kiusaamistilanteessa, 6 % koki, ettei ollut saanut apua ja 17 % ei osannut sanoa, onko saanut apua. Avun saamisen kokemisen tulokset pysyivät lähes ennallaan.

4.–9.-luokkalaisten kohdalla kiusaamisen voidaan oppilaskyselyn tulosten perusteella nähdä lisääntyneen hieman: 46 % vastasi nähneensä kiusaamista usein tai joskus lukuvuoden aikana (v. 2025: 42 %). Samalla 75 % vastaajista ei kokenut tulleensa kiusatuksi lukuvuoden aikana (v. 2025: 77 %). Koetun kiusaamisen muodoista yleisin oli epäsuora kiusaaminen. Kokemus avun saamisesta kiusaamistilanteessa pysyi lähes ennallaan. 17 % vastasi, ettei kukaan puuttunut

tilanteeseen, vaikka tiesivät siitä, ja 36 % vastasi, ettei kertonut kiusaamisesta kenellekään. Useimmiten tilanteeseen puuttui kaveri.

Vuoden 2026 oppilaskyselyssä 90 % 1.–3.-luokkalaisista ja 95 % 4.–9.-luokkalaisista vastasi, että heillä on koulussa ainakin yksi kaveri. Huoltajakyselyssä 75 % vastaajista (v. 2025: 77 %) oli osittain tai täysin samaa mieltä siitä, että koulu tukee heidän lapsensa hyvinvointia. 81 % huoltajista arvioi, että heidän lapsensa kokee koulun fyysisesti ja 77 % psyykkisesti turvalliseksi.

Vuoden 2025 Kouluterveyskyselyn mukaan kouluinnostuksen kokemus on noussut kaikissa ikäluokissa. Lukiolaisten kohdalla se on kuitenkin selvästi matalampaa, kuin LUVNin kunnissa keskimäärin. Toisaalta myös koulu-uupumus on 8. ja 9. luokkalaisilla ja lukiolaisilla noussut. Verrattuna LUVNin kuntien lukiolaisiin keskimäärin, lukiolaiset kokivat koulu-uupumusta enemmän ja pitivät koulunkäynnistä vähemmän.

Kouluyhteisöön liittyvissä kysymyksissä oli 4. ja 5. luokkalaisten kohdalla pientä laskua verrattuna edelliseen mittauskertaan. Verrattuna LUVNin alueeseen keskimäärin, luokan rauhan koettiin olevan hieman huonompi, samoin opettajien kiinnostuksen siitä, mitä oppilaille kuuluu. 8. ja 9. luokkalaisten sekä lukiolaisten kohdalla puolestaan kouluyhteisöön liittyvissä asioissa tilanne on kehittynyt parempaan suuntaan verrattuna edelliseen mittauskertaan. Erityisesti kokemus siitä, että koulussa on mahdollisuus keskustella aikuisen kanssa mieltä painavista asioista, kasvoi molemmissa vastaajaryhmissä. Oppilaskyselyssä 1.–3.-luokkalaisista 77 % oli sitä mieltä, että heillä on koulussa aikuinen, jolle voi puhua, jos heillä on huolia. Vastaavasti 4.–9.-luokkalaisista 56 % koki näin.

Oppilaskyselyssä molempien ikäryhmien kohdalla koettiin, että oppitunneilla koetussa työrauhassa olisi parantamisen varaa, sillä kaikista kysymyksistä tähän oltiin vähiten tyytyväisiä (1.–3.lk 55 %, 4.–9.lk 48 %). 1.–3.-luokkalaisista 88 % koki, että luokassa on turvallista olla. Hieman harvempi, 83 % koki, että kaikkialla koulussa on turvallista olla. 4.–9.-luokkalaisten kohdalla puolestaan koulussa olo (84 %) koettiin hieman turvallisemmaksi kuin luokan ilmapiiri (82 %).

Nuorisotyössä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisen keskiössä on myös turvallisen aikuisen läsnäolo, kohtaamisen merkitys sekä luottamussuhteen rakentaminen. Nuorisotyön näkökulmasta tukea tarvitsevien nuorten tarve kohdennettuun nuorisotyöhön on kasvanut. Erityisnuorisotyön ja etsivän nuorisotyön resurssointia on pyritty vahvistamaan ja edistämään kouluissa tapahtuvan koulunuorisotyön ja kouluvalmentajien yhteistä työtä.

Kouluterveyskyselyn 2025 tuloksissa Kirkkonummella näkyi, että yläkoululaiset, lukiolaiset ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijat kokivat aiempaa enemmän puutetta kiinnostavista vapaa-ajanviettomahdollisuuksista ja nuorten oleskelutiloista omalla asuinalueellaan. Molempien osalta tyttöjen tulokset olivat poikia heikommat kaikissa ikäluokissa.

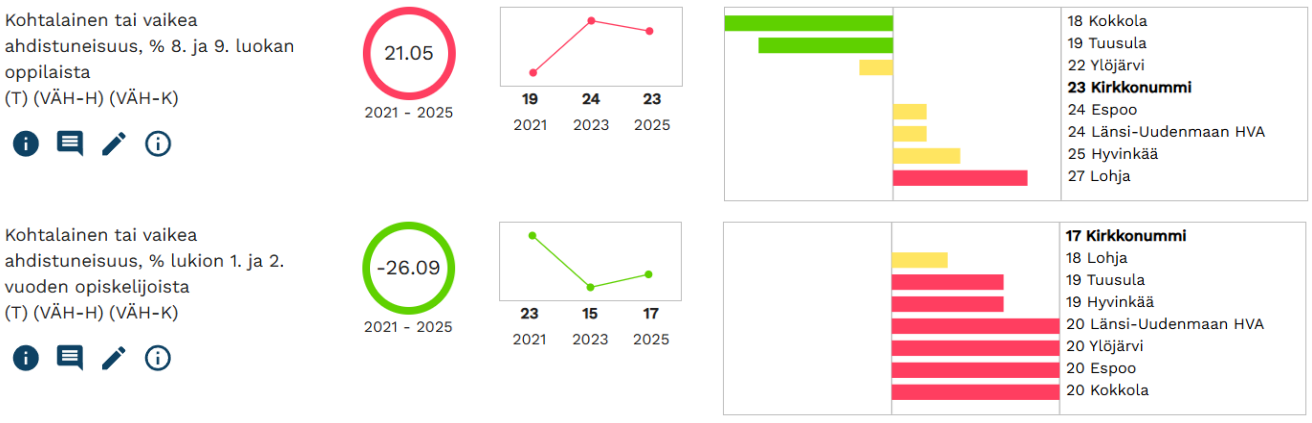
Vapaa-aikapalveluissa on yleisesti arvioiden havaittu, että nuorten hyvinvointi on aiempaa

polarisoituneempaa. Niillä nuorilla, joilla on haasteita, on haasteita useilla eri elämänalueilla ja pitkäkestoisen tuen tarve on lisääntynyt. Erityistä huomiota tulee kiinnittää nuoriin, jotka ovat eri syistä haavoittuvimmissa asemissa. Myös alakouluikäisten lasten ja varhaisnuorten osalta on nähtävissä turvallisen aikuisen läsnäolon sekä ohjatun iltapäivätoiminnan ja aktiviteettien lisääntynyt tarve. On selvää, että mitä varhaisemmassa vaiheessa syrjäytymisriskit tunnistetaan, sitä tehokkaammin niihin voidaan puuttua. On tärkeää edelleen kehittää kynnyksetöntä tukea lasten ja nuorten arkeen. Aikuisten läsnäolo nuorten arjessa luo turvallisuutta.

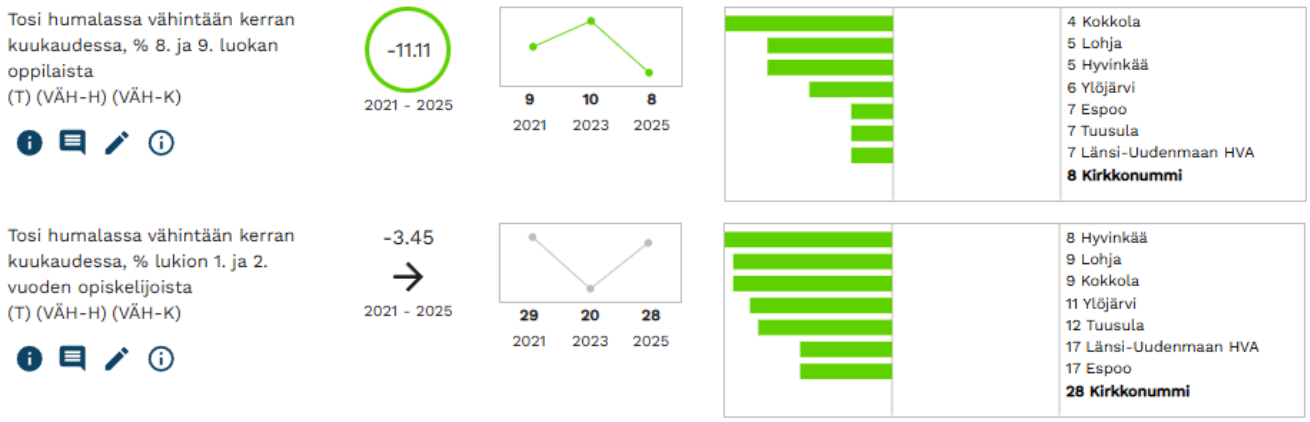
Monet alakouluikäiset lapset ja nuoret ovat iltapäivisin vailla turvallisen aikuisen läsnäoloa. Tämän takia yhdessä paikallisten yhdistysten kanssa on kehitetty uudenlaista lapsille ja nuorille suunnattua maksutonta toimintaa. Avoimen MyHobby –toiminnan avulla on tuotettu varhaisnuorille ohjattua iltapäivätoimintaa, joka on avointa kaikille kohderyhmään lukeutuville henkilöille. Myös kynnyksetöntä ja maksutonta MyHobby ja Talent -harrastustoimintaa sekä nuorisotalojen junnuklubi-toimintaa on kehitetty edelleen.

Vuoden 2025 Kouluterveyskyselyn perusteella vähintään lievää ahdistusoireilua koki noin 30 % 4. ja 5. luokkalaisista. Vaikka 8. ja 9. luokkalaisilla masennus- ja ahdistusoireilu oli kaiken kaikkiaan hieman vähentynyt edellisestä mittauskerrasta, kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta koki kuitenkin lähes neljäsosa (23 %), samoin vähintään kaksi viikkoa kestänyttä masennusoireilua (22 %), ja sosiaalista ahdistusta reilu kolmasosa (35 %) vastaajista. Samaan aikaan tyytyväisyys elämään on tällä ikäryhmällä kasvanut: 67 % koki olevansa tyytyväisiä elämäänsä vastaamishetkellä. Omilta vanhemmilta tukea mielialaan liittyviin huoliin koki 8. ja 9. luokkalaisista saaneensa selkeästi useampi kuin edellisellä mittauskerralla.

Lukiolaisilla ahdistusoireilu oli hiukan lisääntynyt ja masennusoireilu puolestaan vähentynyt. Sosiaalisen ahdistuksen kokeminen oli yhtä yleistä kuin 8. ja 9. luokkalaisilla, muu ahdistus- ja masennusoireilu jonkin verran vähäisempää. Myös tässä ikäluokassa selkeästi aikaisempaa suurempi osa koki saaneensa omilta vanhemmilta tukea mielialaan liittyviin huoliin. Verrattuna LUVNin kuntiin keskimäärin, ahdistus- ja masennusoireilua oli lukiolaisilla hiukan vähemmän, mutta tyytyväisyys omaan elämään oli hiukan matalampi.

8. ja 9. luokkalaisten ja lukiolaisten vastausten perusteella päihteiden käyttö on vähentynyt edellisestä mittauskerrasta, mutta lukiolaisista aikaisempaa suurempi osuus (20 % -> 28 %) vastasi olleensa tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa ja kaiken kaikkiaan verrattuna LUVNin kuntiin keskimäärin, päihteiden käyttö on ikäluokassa yleisempää.

Nikotiinituotteiden käyttömäärät olivat muiden tuotteiden osalta vähentyneet, ja ainoastaan nikotiinipussien käyttömäärät olivat kasvussa. Muiden riippuvuuksien osalta pojilla esiintyy tyttöjä enemmän rahapelaamista, kun taas tytöt raportoivat poikia enemmän huolestuttavaa riippuvuutta netinkäytöstä.

Vapaa-aikapalvelujen erityisenä kehittämiskohteena viime vuosina on ollut lasten ja nuorten yhteisöön kuulumisen tunteen ja osallisuuden kokemuksen vahvistaminen, turvallisen aikuisen läsnäolon varmistaminen lasten ja nuorten vapaa-ajassa sekä kynnyksettömän, maksuttoman harrastustoiminnan mahdollistaminen kaikille kunnan lapsille ja nuorille. Kohtaamisten tärkeyttä on korostettu eri yksiköiden toiminnassa ja osaamista ja tietoisuutta nuorten kohtaamisesta on jaettu vapaa-aikapalvelujen sisällä eri ammattiryhmien kesken.

Kouluterveyskyselyn 2025 tuloksissa liikkumisen osalta oli havaittavissa, että kaikissa ikäluokissa sekä paljon liikkuvien että vähän liikkuvien määrät olivat kasvaneet. Lähtökohtaisesti poikien liikkumismäärät olivat korkeampia kuin tyttöjen. Alakoululaisista ja yläkoululaisista 85 % harrasti jotain ainakin kerran viikossa, lukiolaisilla vastaava luku oli vielä hieman korkeampi 87 %. Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden tulos oli 71 % ja näin ollen matalin. Alakoululaiset tytöt harrastavat hieman poikia enemmän, mutta tulokset tasoittuvat yläkoululaisten kohdalla ja lukiolaisissa tilanne kääntyi toisinpäin. Lukiolaispojista 92 % harrasti jotain vähintään kerran viikossa, mikä oli Kirkkonummen korkein lukema kaikki ikäluokat ja sukupuolet huomioiden.

Kirjastojen tilat toimivat eri-ikäisten kuntalaisten kynnyksettöminä kohtaamispaikkoina ja tarjoavat mahdollisuuden muun muassa oleskeluun, opiskeluun tai ystävien tapaamiseen. Paikalla on moniammatillinen henkilökunta, lapsille ja nuorille tutut ja turvalliset aikuiset, joiden kanssa voi jutella vaikeistakin asioista. Vapaaehtoisten mummo ja vaari -toiminnalla tuetaan sukupolvien kohtaamisia, ja Läksyhelppi puolestaan tarjoaa tukea läksyjen tekemiseen.

Huoli lasten ja nuorten lukutaidon heikentymisestä ja lukemisen vähenemisestä on kasvanut. Lasten ja nuorten lukemisen ja lukutaidon edistäminen on yksi kirjaston keskeisimpiä tehtäviä. Tutkimusten mukaan hyvä lukutaito edistää elämässä menestymistä sekä ehkäisee syrjäytymistä. Lukemisen edistämisen kasvaneen tarpeen myötä työhön on keskitetty aiempaa enemmän resurssia ja lukutaidon edistämistyötä tehdään yhdessä kirjastopalvelujen ja koulujen ja kunnan muiden yksiköiden kanssa. Kulttuurikasvatusohjelman avulla tuetaan lasten ja nuorten oikeutta taiteen ja kulttuurin kokemiseen sekä edistetään kulttuurikasvatuksen saavutettavuutta, tasa-arvoisuutta ja monipuolisuutta. Kunnan oman Kulttuurikompassi-kulttuurikasvatusohjelman kautta lapset ja nuoret pääsevät tutustumaan paikalliseen kulttuuriin, alueen eri toimijoihin sekä eri taiteenlajeihin.

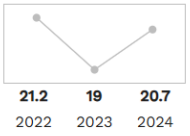
Kansalaisopiston vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää kuntalaisten monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia yhteisöllisesti. Kansalaisopiston opetuksessa korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus. Kansalaisopisto tuottaa vuosittain yli 500 kurssia, joille myös nuoret kuntalaiset voivat osallistua. Kansalaisopisto tekee yhteistyötä myös lukioiden kanssa vapaavalintaisten tai toivekurssien toteuttamiseksi. Lapsille ja nuorille ensisijaisesti tarjolla oleva taiteen perusopetus kuvataidekoulussa, käsityökoulussa ja musiikkiopistossa tukee oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä sekä vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon

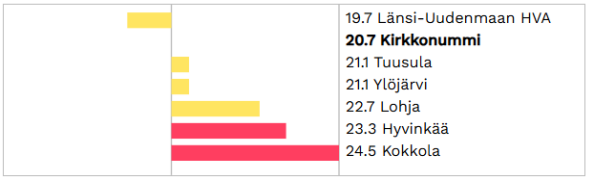
kehittymistä turvallisessa toimintaympäristössä.

Fyysinen toimintakyky ja liikkuminen ikäryhmittäin

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 7 - 12-vuotiailla (T) (VÄH-K) (VÄH-H)

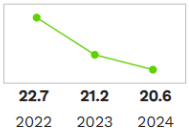
4.02 → 2019 - 2024

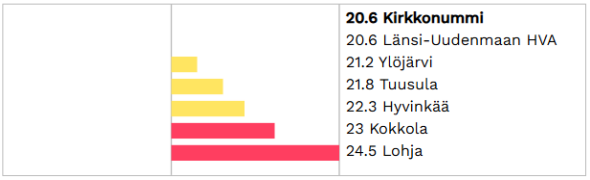

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 13 - 16-vuotiailla (T) (VÄH-K) (VÄH-H)

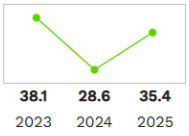
-5.50 2019 - 2024

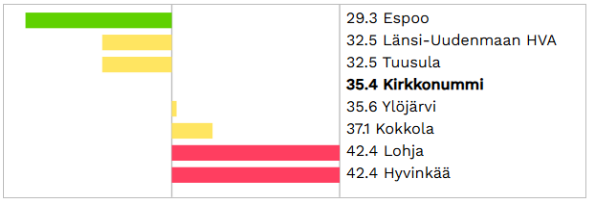

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky (T) (VÄH-H) (VÄH-K)

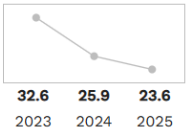
-13.87 2020 - 2025

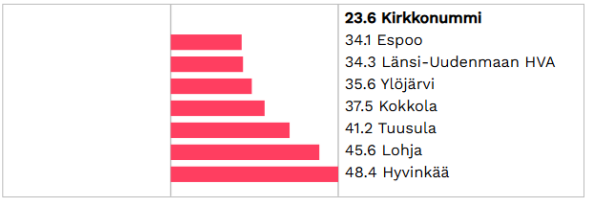

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky (T) (VÄH-H) (VÄH-K)

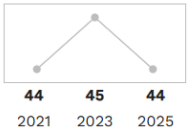
-4.84 → 2020 - 2025

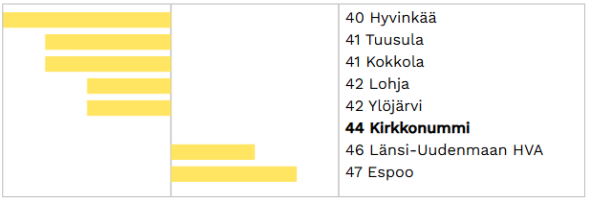

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) (T) (VÄH-H) (VÄH-K)

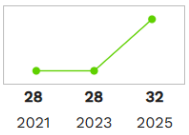
0.00 → 2021 - 2025

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) (T) (VÄH-H) (VÄH-K)

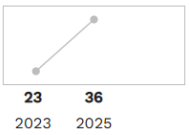
14.29 2021 - 2025

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-) (T) (VÄH-H) (VÄH-K)

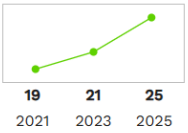
? -

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

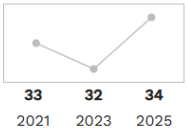

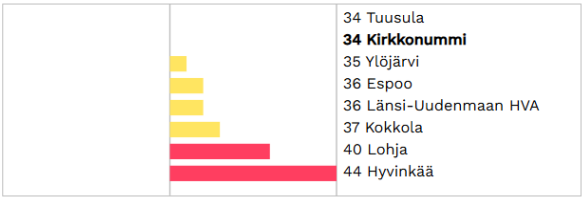

Nukkuminen ikäryhmittäin*

Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, % 8. ja 9. luokan oppilaista
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

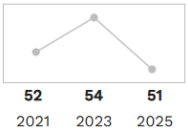

Nukkuu arkisin alle 8 tuntia, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

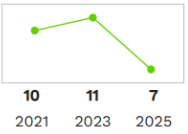

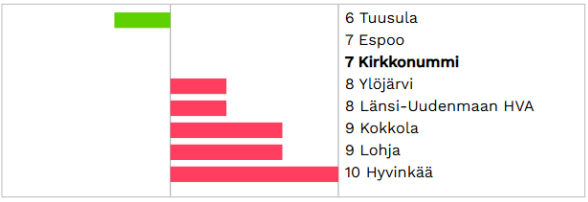
*Kouluterveyskyselyssä ei ole kerätty tietoja ammatillisten oppilaitosten osalta.

Koettu terveydentila ikäryhmittäin*

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

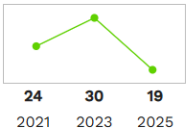

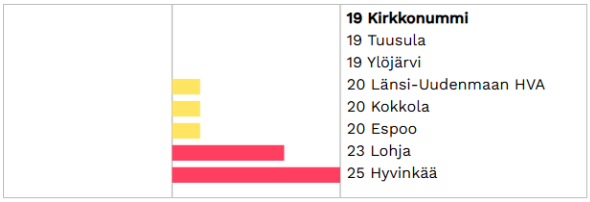

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista
(T) (VÄH-H) (VÄH-K) (HYTE-K)

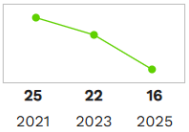

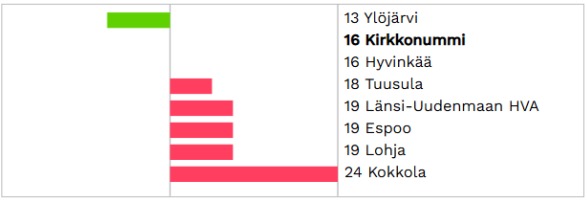

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

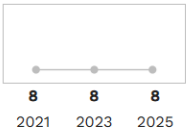

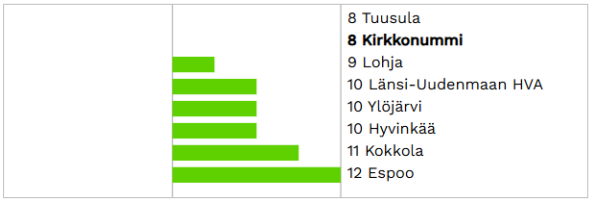
*Kouluterveyskyselyssä ei ole kerätty tietoja ammatillisten oppilaitosten osalta.

Koettu mielenterveyden tila ikäryhmittäin

Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

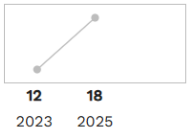
0.00
2021 - 2025

Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

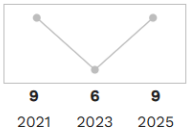
?
-

Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

0.00
2021 - 2025

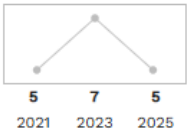

Kannabiksen kokeilumäärät ikäryhmittäin

Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % 8. ja 9. luokan oppilaista
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

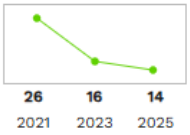
0.00
2021 - 2025

Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

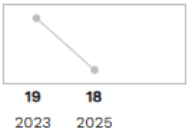
-46.15
2021 - 2025

Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

?
-

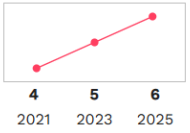

Rahapelaaminen ikäryhmittäin*

Pelaa rahapelejä viikoittain, % 8. ja 9. luokan oppilaista
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

50.00
2021 - 2025

Pelaa rahapelejä viikoittain, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

200.00
2021 - 2025

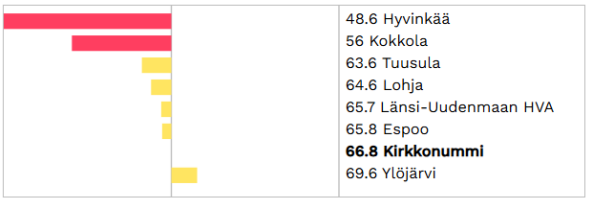
*Kouluterveyskyselyssä ei ole kerätty tietoja ammatillisen oppilaitoksen osalta.

Suun terveys

Tervehampaiset 12-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä suun terveydenhuollon tarkastuksessa käyneistä
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

100.00
2020 - 2024

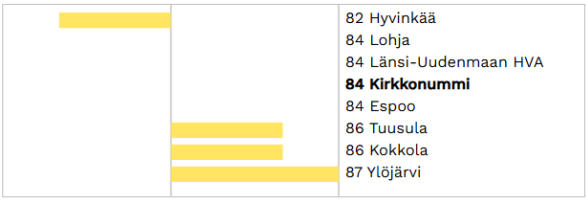

Koettu elämänlaatu ikäryhmittäin

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

-2.33
2021 - 2025

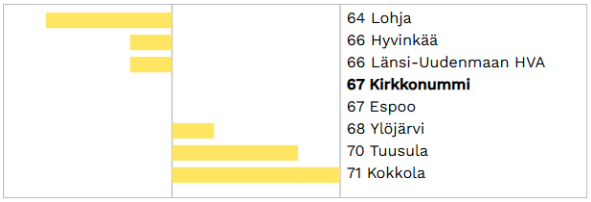

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

-1.47
2021 - 2025

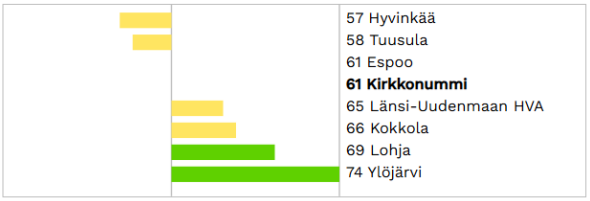

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

?
-

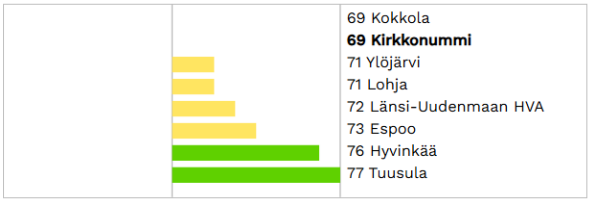

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

-2.82
2021 - 2025

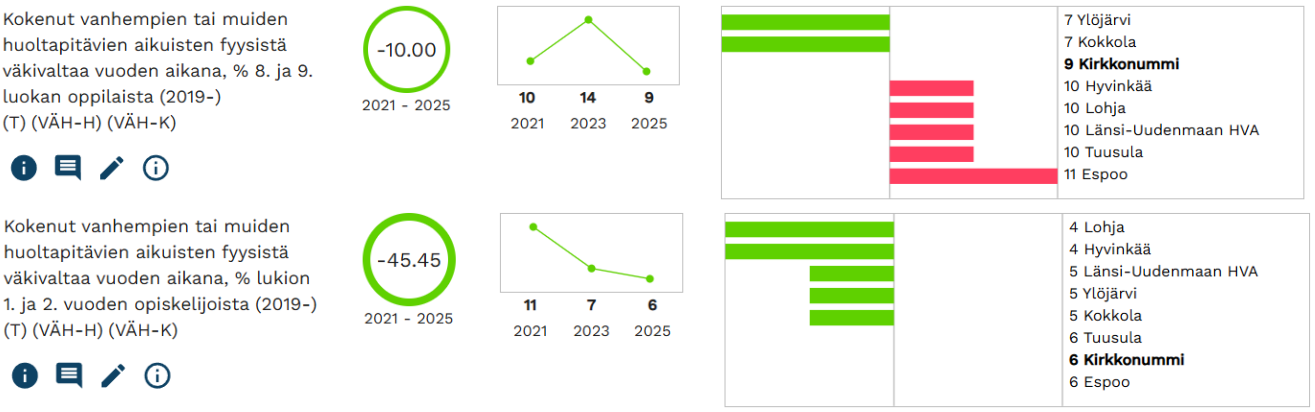
Lasten ja nuorten kokema väkivalta*

Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)
(T) (VÄH-H) (VÄH-K)

-13.33
2021 - 2025

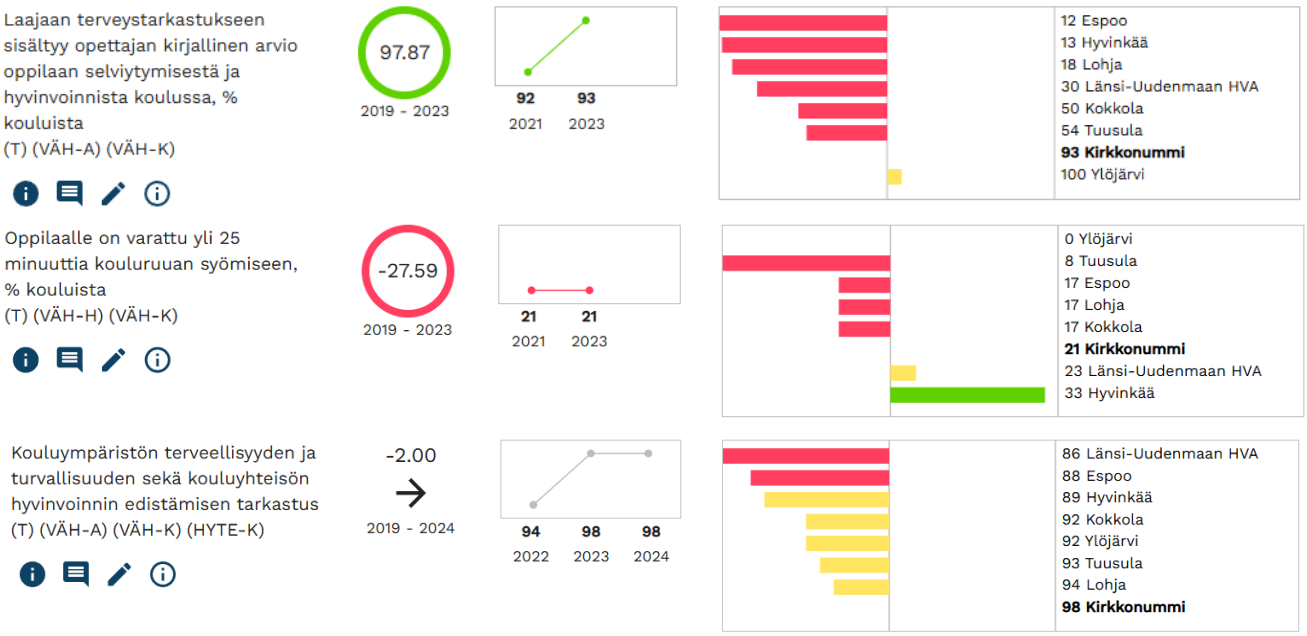

*Kouluterveyskyselyssä ei ole kerätty tietoja ammatillisen oppilaitoksen osalta.

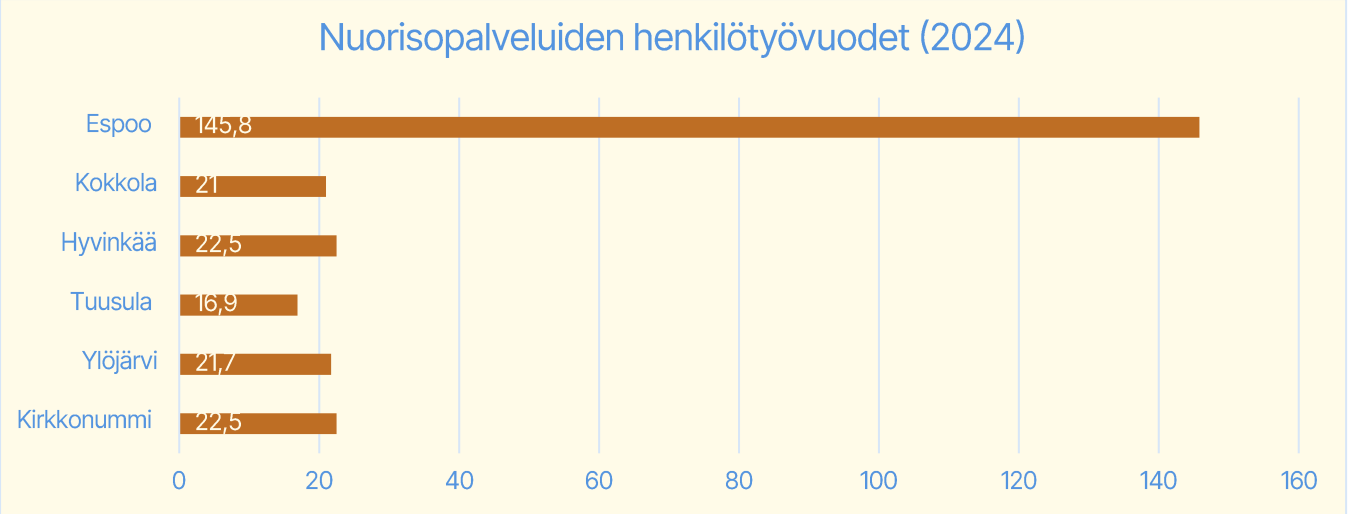
Lapsia ja nuoria koskevat hyvinvoinnin rakenteet kunnassa

Indikaattori ilmaisee pistemäärän, joka on oppilasmäärällä painotettu prosenttiosuus kunnan kouluista, joissa tarkastus on tehty kolmen vuoden sisällä. Kunta tarkastaa kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin kolmen vuoden välein. Tarkastus todennetaan tarkastusraportilla.

Nuorisopalveluiden tilastot

Vähimmäistietosisältö kehottaa tarkastelemaan kunnan nuorisotyön tilastoja budjetin, henkilötyövuosien, ja erilaisten nuorisopalveluiden saatavuuden näkökulmasta. Uusimmat saatavilla olevat tilastot ovat vuoden 2024 aluehallintoviraston peruspalveluiden tiedonkeruusta.

Vuoden 2025 lopussa nuorisopalveluissa henkilötyövuosia oli 22,5. Tarkastelun kohteena olevia eri muotoisia nuorisopalveluita, eli avointa pienryhmä- ja kerhotoimintaa, etsivää nuorisotyötä sekä nuorisotyötä peruskouluissa, löytyy kaikkia Kirkkonummelta. Kunnan budjettia tarkasteltaessa nuorisopalveluiden prosenttiosuus vuoden 2025 talousarvion ulkoisesta toimintakatteesta on 1,1 % (vuonna 2024 myös 1,1 %).

3.2. Työikäisten hyvinvointi

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

3.3. Ikäihmisten hyvinvointi

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

3.4. Vammaisten ihmisten hyvinvointi

Vammaisten lasten osallisuus

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä huomioidaan varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteet, lasten mielenkiinnon kohteet sekä yksilölliset ja ryhmätasoiset tarpeet. Pedagogiset ratkaisut ovat tietoista toimintaa, joiden avulla mahdollistetaan vaihtoehtoja toiminnalle, jotta jokainen lapsi pääsee osalliseksi toiminnasta. Oppimisympäristöt muovautuvat jatkuvasti pedagogisten tavoitteiden ja ratkaisujen sekä lasten aloitteiden pohjalta. Oppimisympäristön tulee tarjota jokaiselle lapselle samaistumisen kohteita ja mahdollistaa osallisuuden toiminnassa ja ympäristöissä.

Jokaisen lapsen, myös vaikeimmin kehitysvammaisten, liikuntavammaisten tai muun vaativan erityisen tuen tarpeisten lasten osallisuuden vahvistamiseksi ja monipuolisen liikkumisen mahdollistamiseksi varhaiskasvatukselle on kehitetty oma liikuntavälinelainaamo. Lainaamon toimintavälineiden käyttöä tarkastellaan ja kehitetään jatkuvasti, minkä myötä kartoitetaan myös lisätarpeita.

Osallisuuden tavoitteena perusopetuksessa on varmistaa, että jokainen oppilas kokee itsensä tärkeäksi osaksi kouluyhteisöä ja pystyy vaikuttamaan omiin sekä kouluyhteisön asioihin toimintakykynsä mukaisesti. Tärkeää on saada kokea osallisuutta suhteessa luokkayhteisöönsä ja omaan oppimiseensa esimerkiksi mahdollisten omien valintojen ja mielipiteen ilmaisun kautta. Osallisuuden toteutuminen edistää yhdenvertaisuuden lisääntymistä sekä lisää ihmisten välistä luottamusta ja kunnioitusta kouluyhteisössä.

Vammaisten oppilaiden osallisuuden mahdollistaa ammattitaitoinen ja sensitiivinen henkilöstö sekä riittävät resurssit ja osallisuuden mahdollistava lapsilähtöinen pedagogiikka. Usein osallisuus edellyttää vaihtoehtoisten kommunikaatiomenetelmien käyttöä sekä yksilöllisiä oppilaskohtaisia ratkaisuita ja oppimisvälineitä. Toimiva ja osallisuuden mahdollistava oppimisympäristö on esteetön ja huomioi oppilaiden yksilölliset tuen tarpeet. Oppimisympäristön tulee tarjota mahdollisuus oppimiseen, moniaistilliseen tutkimiseen, leikkiin sekä aistikuormituksen purkamiseen. Esteettömät tilat ja koulutettu henkilöstö mahdollistavat vammaisille oppilaille mahdollisimman omatoimisen arjen, mikä lisää toimijuutta ja osallisuuden kokemusta.

Vammaisille oppilaille on tarjottava oppilaskohtaisista esteistä huolimatta mahdollisuus vaikuttaa omaan kouluarkeen sekä kouluyhteisön toimintaan. Jotta tämä vaikuttamisen mahdollisuus toteutuu, erilaiset tavat aistia, kommunikoida sekä ymmärtää puhuttua ja kirjoitettua kieltä on otettava huomioon. Tarjottavia tukikeinoja ovat esimerkiksi vaihtoehtoiset kommunikaatiomenetelmät, kuvitetut ja selkokieliset kyselylomakkeet, esteettömät tapahtumat sekä tulkkaus-, avustaja- ja kuljetuspalvelut.

TALENT-kerhot ja soveltava liikunta tukevat lasten ja nuorten osallistumista liikuntaan yksilölliset tarpeet huomioiden. Soveltavalla liikunnalla tarkoitetaan toimintaa, jossa liikkuminen suunnitellaan ja toteutetaan siten, että kaikki voivat osallistua omien valmiuksiensa mukaisesti. Liikunnan soveltamisen lähtökohta on tarpeiden ja tavoitteiden tunnistaminen ja huomioiminen. Soveltavan liikunnan ryhmissä on mahdollista olla avustaja mukana. Tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten osallisuutta sekä edistää heidän hyvinvointiaan turvallisella ja monipuolisella tavalla. Soveltavan liikunnan ryhmätoimintaa järjestetään yhdessä paikallisten toimijoiden, varhaiskasvatuksen ja opetuksen kanssa.

Muutoin säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

4. Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi 2021–2025

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

4.1. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2024–2026 tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Kirkkonummen kunnan edellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu vuosille 2024–2026. Uusi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2027–2029 on tuotu osaksi laajaa hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Taitekohdassa arvioidaan toimikautensa päättävän lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista. Arviointi on tehty riippumatta siitä, päättyvätkö tavoite ja sitä toteuttavat toimenpiteet vuoden 2026 loppuun vai jatkavatko ne osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa vuoteen 2029 saakka.

Painopiste: Hyvinvoinnin edistäminen ja aktiiviseen elämäntapaan ja liikkumiseen innostaminen

Tavoite: Lasten ja nuorten arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä	
Toimenpiteet	**Arviointikeinot**
Tarjotaan liikkumisen mahdollisuuksia kaikille huomioiden erityisesti vähän liikkuvat ja liikkumisessa tukea tarvitsevat lapset ja nuoret 1. varhaiskasvatuksessa havainnoimalla systemaattisesti motorisia taitoja ja keskustelemalla havainnoista huoltajien kanssa vasukeskustelussa. Vastuu: Sivistyksen toimiala, varhaiskasvatuspalvelut 2. kouluissa kannustamalla kaikkia oppilaita liikkumaan mm. lisäämällä aktiivista välituntitoimintaa sekä toteuttamalla monipuolista liikunnan opetusta opetussuunnitelmien mukaisesti ja kehittämällä koulupäivien liikunnallisuutta kaikissa oppilaitoksissa. 3. tarjoamalla valinnaisia liikunnan lukiokursseja eri teemoin ja aihein. Vastuu: Sivistyksen toimiala, opetuspalvelut 4. ottamalla lasten ja nuorten arkiliikunnan mahdollisuudet huomioon kävely- ja pyöräilyreittiverkoston suunnittelussa, ja varhaiskasvatusta ja opetusta koskevien ympäristöjen kaavoituksissa. Vastuu: Kuntakehityksen toimiala, infrapalvelut	1. Prosenttiosuus ryhmistä, joissa motoristen taitojen havainnoinnista on keskusteltu jokaisen lapsen vasukeskustelussa 2. Koulukohtainen toteutumisen arviointi lukuvuosiarvioinnin yhteydessä 3. Toiminta koettu hyödylliseksi ja se on vakiintunut osaksi lukioiden arkea 4. Kouluterveyskyselyn tulokset liikkumisen ja koulussa jaksamisen osalta 5. Kunnan kaavoitusta sekä kävely- ja pyöräilyreittien suunnittelua ja toteutusta koskeva seurantatieto
Toteuma	

1. Tavoite on saavutettu: 96,4 % lapsista tehtiin varhaiskasvatuksessa motoristen taitojen havainnointi vuonna 2025. 90,38 % varhaiskasvatuksen ryhmistä keskusteli huoltajien kanssa lapsen motorisista taidoista vasukeskustelussa. Huoltajien kanssa keskustellaan lasten liikkumisesta myös monipuolisesti arjen eri tilanteissa.
2. Tavoite on saavutettu: Kirkkonummella on käynnissä Liikkuva koulu -hanke, johon osallistuvat kaikki 13 koulua. Hankkeen aikana jokaisessa koulussa on järjestetty Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilun toimesta kouluikäisten fyysisen aktiivisuuden lisäämiseen suunniteltuja koulutuksia välituntiliikunnan edistämiseksi.
3. Tavoite toteutuu hyvin: Porkkalan lukiossa liikunnan valinnaisia opintojaksoja on laajasti tarjolla ja valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot korostavat erilaisten liikkujien tarpeita. Myös aamuliikuntaa on tarjolla joka jaksossa. Kyrkslätts Gymnasiumissa tarjotaan kaikkia valtakunnallisia valinnaiskursseja vähintään kerran lukuvuodessa, ja opintopisteitä voi saada lisäksi kouluturnajaisiin osallistumisesta tai aktiivisesta, organisoidusta liikunnasta koulun ulkopuolella. Liikunnan valinnaiskurssien ryhmät Kyrkslätts Gymnasiumissa ovat yleensä täynnä, joten toimintaa arvostetaan opiskelijoiden keskuudessa. Varsinkin Vanhojen tanssit-kurssi on suosittu, joka edistää osaltaan myös yhteisöllisyyttä.
4. Tavoite on saavutettu osittain: Vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus nousi edellisestä mittauksesta (2023) 8. ja 9.-luokkalaisilla ja lukiolaisilla, mutta 4. ja 5.-luokkalaisilla tapahtui pientä laskua. Itsenäisesti vähintään kerran viikossa liikuntaa harrastavien osuus laski 8. ja 9.-luokkalaisilla. Lukiolaisten kohdalla osuus puolestaan nousi. 4. ja 5.-luokkalaisista tietoa ei ole saatavilla. Koulu-uupumusta kokevien osuudet sekä 8. ja 9.-luokkalaisista että lukiolaisista ovat kasvaneet. 4. ja 5.-luokkalaisista tietoa ei ole saatavilla.
5. Tavoite on saavutettu: Toiminnassa pyritään turvaamaan lasten ja nuorten omaehtoinen liikkuminen. Asemakaavoitus mahdollistaa kävelyn ja pyöräilyn yhteyksien toteuttamisen sekä niiden jatkuvuuden ja kytkeytymisen olemassa oleviin verkkoihin. Liikenneturvallisuus otetaan erityisellä painoarvolla huomioon suunnittelussa. MAL-työssä edistetään seudullisten pääyhteyksien puuttuvien osien toteutettavuutta. Infrapalvelut ylläpitävät olemassa olevat yhteydet ja toteuttavat hankkeet sekä ylläpitävät yhteyksiä koskevia seurantatietoja.

Toimenpiteet 1, 2 ja 3 jatkavat osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa vuoden 2029 loppuun saakka.

Lisätään lasten ja huoltajien tietoisuutta liikkumisen merkityksestä

1. tekemällä liikuntavinkkauksia vähän liikkuville ja liikkumisessa tukea tarvitseville lapsille ja heidän perheilleen.

Vastuu: Sivistyksen toimiala, varhaiskasvatuspalvelut

2. vahvistamalla oppilaiden ymmärrystä ja tietoa liikunnan tärkeydestä hyvinvoinnille terveystiedon ja liikunnan opetuksessa opetussuunnitelmien mukaisesti.
3. viestitään perheille My Hobby- ja Harrastussankarit-toiminnasta ajantasaisesti esimerkiksi koulujen Wilma-viestinnän kautta.

Vastuu: Sivistyksen toimiala, opetuspalvelut ja vapaa-aikapalvelut

4. viestitään arki- ja koulumatkaliikunnan merkityksestä osana hyvinvointia.

Vastuu: Sivistyksen toimiala, opetuspalvelut ja vapaa-aikapalvelut

1. Varhaiskasvatuksessa toteutuneiden vinkkausten määrä
2. Koulukohtainen toteutumisen arviointi lukuvuosiarvioinnin yhteydessä
3. Koulujen toteutuneet viestintätoimet ja saavutettujen viestien määrä
4. Kävellen tai pyörällä kouluun liikkuvien lasten ja nuorten osuus

Toteuma

1. Tavoite on saavutettu: 42 vinkkausta vuonna 2025. Kaikki tehdyt vinkkaukset edistävät osaltaan vähän liikkuvien ja liikkumiseensa tukea tarvitsevien lasten liikkumista.
2. Tavoitetta ei ole saavutettu: Koulukohtaista toteutumisen arviointia ei ole tehty.
3. Tavoite on saavutettu: Perheille on tiedotettu säännöllisesti MyHobby- ja Harrastussankarit-toiminnasta muun muassa Wilman, paperisen reppupostin, kunnan verkkosivujen ja sosiaalisen median kanavien kautta. Vuonna 2026 säännöllistä viestintää on jatkettu ja sitä kehitetään edelleen.
4. Tavoite on saavutettu osittain: Kunta on vuosittain mukana Kilometrikisassa, ja se on avoin kaikille kuntalaisille ml. lapset ja nuoret sekä siitä viestitään säännöllisesti ja aktiivisesti kunnan eri viestintäkanavissa. Kilometrikisan tarkoituksena on kisata leikkimielisesti ja kannustaa sitä kautta kuntalaisia lisäämään arkiliikuntaa. Koulumatkaliikunnan osalta arviointia ei voida tehdä suunnitellulla mittarilla. Oppilas- ja huoltajakyselyihin tullaan jatkossa lisäämään kävellen tai pyörällä kouluun liikkuvien lasten ja nuorten määrää mittaava kysymys.

Liikutetaan lapsiryhmiä varhaiskasvatuksessa sykettä nostavasti ja hengästyttävästi päivittäin 1. suunnittelemalla liikkuminen osaksi kokopäiväpedagogiikkaa 2. näkemällä kaikki tilat liikkumiseen soveltuvina 3. mahdollistamalla lapselle päivittäin kaksi tuntia liikkumista, josta yksi tunti on hengästyttävää liikuntaa Vastuu: Sivistyksen toimiala, varhaiskasvatuspalvelut	1. Prosenttiosuus ryhmistä, joissa tavoite toteutuu päivittäin

Toteuma

1. Tavoite on saavutettu: 75 % varhaiskasvatukseen osallistuvista lapsista liikkui hengästyttävästi joka päivä. Hengästyttävän liikkumisen tavoite (100 %) on kunnianhimoinen, joten 75 % voidaan laskea onnistumiseksi. Töitä hengästyttävän liikkumisen edistämiseksi on kuitenkin jatkettava, erityisesti vähän liikkuvien lasten osalta.

Toimenpiteet jatkavat hieman eri sanankääntein osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa vuoden 2029 loppuun saakka.

Tarjotaan maksuttomia ja matalan kynnyksen liikuntaharrastuksia 1. kehittämällä monipuolista My Hobby- ja Harrastussankari -toimintaa yhteistyössä paikallisten yhdistysten kanssa 2. toteuttamalla Talent- toimintaa erityisryhmien lapsille ja nuorille Vastuu: Sivistyksen toimiala, vapaa-aikapalvelut	1. Toteutuneiden ryhmien ja osallistujien määrä

Toteuma

1. Tavoite on saavutettu: MyHobby- ja Harrastussankari -toimintaa on kehitetty monipuolisesti yhteistyössä paikallisten yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Vuonna 2025 toiminnassa oli mukana 18 eri järjestäjätahoa, ja harrastusryhmiä toteutui yhteensä 102. Harrastusryhmien kokonaiskävijämäärä oli 8 039. Lisäksi Harrastussankarit-toiminta tavoitti 2799 lasta ja nuorta, ja toimintaa toteutettiin yhteensä 27 koulukerralla.

2. Tavoite on saavutettu: Talent-toimintaa on toteutettu erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille ja nuorille asetetun tavoitteen mukaisesti yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Vuonna 2025 Talent-toiminnassa toteutui 6 ryhmää, joiden kokonaiskävijämäärä oli 441.

Toimenpiteet jatkavat osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa vuoden 2029 loppuun saakka.

Tavoite: Lasten ja nuorten kouluruokailuun osallistuminen lisääntyy	
Toimenpiteet	**Arviointikeinot**
Lisätään koululounaalle osallistumisen astetta yhteistyössä eri toimijoiden kesken 1. vahvistamalla opetuksen ja ruokapalveluiden yhteistyötä ruokakasvatuksen osalta 2. varmistamalla lasten ja nuorten kuuleminen ruokailuun liittyvissä asioissa (esim. ruokaraadit, skididialogi) Vastuu: Sivistyksen toimiala, opetuspalvelut ja kuntakehityksen toimiala, ruokapalvelut	1. Ruokailuun osallistuvien oppilaiden määrä 2. Kouluterveyskyselyn tulokset koululounaan osallistumisen ja kokemuksen osalta 3. Kuulluksi tulemisen toimintamallien ja toimenpiteiden kuvaus
Toteuma	
Tavoite on vain osittain saavutettu: 1. Kouluterveyskyselyn 2025 mukaan kouluruokailuun liittyvät tulokset olivat parantuneet edellisestä kyselystä (2023), mutta siitä huolimatta osallistuminen koululounaalle on vähentynyt. Kirkkonummella vain 53 % 8. ja 9. luokan oppilaista ja 54 % lukiolaisista syövät koululounasta päivittäin. Osallistuminen on heikentynyt koko maassa ja koko maan keskiarvot osallistumiselle ovat 56 % ja 64 %. Asiakastyytyväisyyskyselyn tulosten mukaan erityisesti 8. ja 9. luokan oppilaat ja lukiolaiset ovat kriittisimpiä ruoan makuun ja laatuun. 2. Ruokaraateja on jo käytössä useissa oppilaitoksissa, mutta yhteistyötä koulun, oppilaiden ja ruokapalveluiden kesken tulee lisätä (esim. ruokaraati/ruoka-agentit) sekä ruokailun valvontaa parantaa edelleen. Sama tavoite jatkaa hieman erilaisten toimenpiteiden kanssa osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa vuoden 2029 loppuun saakka.	
Viestitään ruokailutottumusten merkityksestä omaan hyvinvointiin ja kestävään kehitykseen 1. tekemällä vaikuttavaa ja saavutettavaa someviestintää 2. viestimällä ruokailutottumusten merkityksestä hyvinvoinnille mm. terveystiedon opetuksessa opetussuunnitelmien mukaisesti Vastuu: Sivistyksen toimiala, opetuspalvelut ja kuntakehityksen toimiala, ruokapalvelut	1. Toteutuneen viestinnän määrä ja kohderyhmän saavuttaminen
Toteuma	
1. Tavoite on vain osittain saavutettu: Ruokapalvelut on viestinyt somessa joistakin juhla- ja teemapäivien	

ruokailuista. Muu viestintä on ollut lähinnä opasteiden muodossa ruokasaleissa. Ruokapalveluilla ei vielä ole omia somekanavia. Kevään ja syksyn 2026 aikana ruokapalvelun henkilöstölle järjestetään some-koulutusta, mikä toivottavasti edistää tavoitetta.

2. Tavoite on saavutettu: Opettajat ovat velvollisia noudattamaan opetussuunnitelmaa. Muun muassa yläkoululaisten kotitalouden ja terveystiedon opetukseen sisältyy ruokailutottumusten merkitys hyvinvoinnille.

Sama tavoite jatkaa hieman erilaisten toimenpiteiden kanssa osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa vuoden 2029 loppuun saakka.

Painopiste: Hyvät väestösuhteet

Tavoite: Osallistumisen mahdollisuudet ovat saavutettavia kaikille lapsille, nuorille ja lapsiperheille

Toimenpiteet	Arviointikeinot
1. Vahvistetaan monikielistä ja selkokielistä viestintää kunnan kaikissa palveluissa 2. Suunnitellaan toimintaa (tapahtumat ja palvelut) eri kieli- ja kulttuuriryhmät huomioiden Vastuu: Kaikki palvelut	1. Hytetu-kyselyyn vastanneiden vieraskielisten lkm ja kyselyn tulokset 2. Selkokielisesti tuotetun materiaalin määrä 3. Monikielisen/selkokielisen viestinnän saavutettu määrä

Toteuma

1. Tavoite on saavutettu osittain: Vuoden 2024 Hytetu-kyselyyn vastanneista vieraskielisiä oli 50 kappaletta. Kokonaismäärä kyselyyn vastanneita oli 924. Kyselyyn vastanneet olivat täysi-ikäisiä, joten lasten ja nuorten kokemuksia osallistumisen mahdollisuuksista ei ole saatavilla tämän kyselyn puitteissa. 50 vastaajasta 37 oli lapsiperheitä. Näiden lapsiperheiden osalta kokemus siitä, että pystyy tekemään ja itsellensä tärkeitä asioita ja vaikuttamaan elämänsä kulkuun 78 % oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä, mitä voidaan pitää hyvänä tuloksena. Kokemus siitä, että kunta huomioi asukkaiden halun vaikuttaa heidän omiin ja yhteisiin asioihinsa oli hieman matalammalla tasolla, mutta siinäkin 57 % oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä. Valittu mittari ei kuitenkaan kerro kovin kattavasti lasten ja nuorten osallistumisen mahdollisuuksista.
2. Tavoite on saavutettu: Monikielistä ja selkokielistä materiaalia on tuotettu useissa eri palveluissa. Viestintää tehdään laajasti kolmella kielellä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Monikielisesti toteutuneita viestintämateriaaleja ovat muun muassa erilaiset tiedotteet, lomakkeet ja ohjeistukset. Muiden kielten osalta viestintä on pääosin keskittynyt ukrainan ja venäjänkieliseen materiaaliin.

   Vuonna 2024 osana nuorisopalveluiden hanketta tuotettiin selkokielistä infomateriaalia esimerkiksi nuorisotilojen toiminnasta. Viestinnässä hyödynnettiin myös kuvamateriaalia, jotta sisältö olisi mahdollisimman helposti saavutettavaa. Toiminnan tavoitteena oli tukea erityisesti maahanmuuttajataustaisten nuorten osallistumista vapaa-ajan toimintaan. Myös opetuspalveluissa on tuotettu selkokielistä viestintämateriaalia useissa yhteyksissä.

Painopiste: Turvallinen yhteisö

Tavoite: Lasten ja nuorten tunne psykologisesta turvallisuudesta paranee kaikissa yhteisöissä, joissa he viettävät aikaansa

Toimenpiteet	Arviointikeinot
Opetetaan ja harjoitellaan hyvinvointi- ja vuorovaikutustaitoja 1. kirjaamalla toimipaikkakohtainen suunnitelma kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa. 2. vahvistamalla lasten sosiaalisia taitoja ja tunnetaitoja varhaiskasvatuksen ryhmissä. Vastuu: Sivistyksen toimiala, varhaiskasvatuspalvelut 3. parantamalla oppilaiden turvallisuudentunnetta koululuokissa sekä kehittämällä tunne- ja vuorovaikutustaitoja koulun oman toimintamallin mukaisesti Vastuu: Sivistyksen toimiala, opetuspalvelut	1. Jokaisen toimipaikan pedagogisen johtamisen suunnitelmaan on kirjattu suunnitelma (100 %) 2. Toimipaikoissa on kuvattu sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen vahvistamisen toimintatavat (100 %) 3. Koulun käyttämän toimintamallin vaikutusten arviointi lukuvuosiarvioinnin yhteydessä
Toteuma	
1. Tavoite on saavutettu: Toteuma 100 % 2. Tavoite on saavutettu: Jokaisen toimipaikan pedagogisen johtamisen suunnitelmaan on kuvattu sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen vahvistamisen toimintatavat (100 %). Sosiaalisten- ja tunnetaitojen vahvistamiseen ja kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn on laadittu toimenpiteet ja niitä on arvioitu kolmesti vuodessa. 3. Tavoite on saavutettu: Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän vastaisessa suunnitelmassa yhtenä ehkäisemisen painopisteenä on oppilaiden ja opiskelijoiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistäminen. Koulujen yhteisöllisen opiskeluhuollon ryhmät ovat arvioineet tavoitteen toteutumista lukuvuoden 2025–2026 osalta. Keskiarvo arvioinnissa oli 3,8 (asteikko 1–5). Tavoitteessa on siis onnistuttu melko hyvin, vaikkakin parantamisen varaa on edelleen.	
Varmistetaan, että lasten arjen yhteisöt ovat psykologisesti turvallisia 1. edistämällä opetusryhmien ja koulun yhteisöön kuulumista vahvistavaa toimintaa sekä henkilöstön osaamista kohtaamisten ja yhteisön lujittamisen osalta 2. kehittämällä moniammatillista yhteistyötä opiskeluhuollon, opetuksen, kouluvalmentajien ja koulunuorisotyön kesken 3. kiinnittämällä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa huomiota oppilaan luvattomiin poissaoloihin ja tukemalla hänen koulussa	1. Kouluterveyskyselyn tulokset kouluympäristössä koetun turvallisuuden ja osallisuuden tunteen osalta 2. Koulun mukavaksi ja luokan ilmapiirin turvalliseksi kokevien osuus oppilaskyselyssä 3. Poissaolojen seuranta Koulu kunnossa -mallin mukaan 4. Huoltajakysely: niiden huoltajien osuus, jotka ovat sitä mieltä, että koulu tukee lapsen hyvinvointia

käymistään 4. järjestämällä turvataitojen opetusta ja laillisuuskasvatustunteja kouluissa kuntakohtaisen toimintamallin mukaisesti Vastuu: Sivistyksen toimiala, opetuspalvelut ja vapaa-aikapalvelut	

Toteuma

1. Tavoite on saavutettu osittain: Vuoden 2025 Kouluterveyskyselyn mukaan suurin osa tunsi, että koulussa on turvallinen olo (4. ja 5.lk 91 %, 8. ja 9.lk 87 %, lukio 96 %). Samoin suurin osa koki voivansa olla oma itsensä koulussa (4. ja 5.lk 86 %, 8. ja 9.lk 80 %, lukio 86 %). Osallisuuteen liittyvät indikaattorit oli poistettu vuoden 2025 kyselystä. Lukiolaisten sekä yläkoululaisten kohdalla noin 60 % koki, että opettajat ovat kiinnostuneita oppilaiden kuulumisista. 4. ja 5. luokkalaisista osuus oli puolestaan 41 %, mutta kysymyksen asettelu oli hieman erilainen.
2. Tavoite on saavutettu osittain: Suurin osa oppilaista kokee koulun mukavaksi ja luokan ilmapiirin turvalliseksi, ja erityisesti turvallisuuden tunne vanhemmilla oppilailla on kasvanut. Vuoden 2026 oppilaskyselyssä koulun mukavaksi kokevien osuus pysyi lähes ennallaan vuoteen 2025 verrattuna: 1.–3.-luokkalaisista 72 % (2025: 70 %) ja 4.–9.-luokkalaisista 62 % (2025: 64 %) koki, että koulussa on mukavaa. Luokassa olonsa turvalliseksi tuntevien osuus 1.–3.-luokkalaisista pysyi ennallaan (88 %), ja 4.-9-luokkalaisista nousi (76 %-> 82 %).
3. Tavoite on saavutettu: Poissaolojen seurannassa toimitaan KouluKunnossa-mallin mukaisesti kaikissa kouluissa.
4. Tavoitetta ei ole saavutettu: 75 % huoltajista oli vuoden 2026 huoltajakyselyssä sitä mieltä, että koulu tukee lapsen hyvinvointia, kun vuonna 2025 luku oli 77 % ja 2024 puolestaan 84 %. On kuitenkin huomioitava, että vuoden 2024 jälkeen kysymystä tarkennettiin ja asteikkoa muutettiin hieman, joten vastaukset eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Toimenpiteet jatkavat osana laajaa hyvinvointisuunnitelmaa vuoden 2029 loppuun saakka.

1. Selvitetään mahdollisuus luoda turvallisen tilan periaatteet lasten ja nuorten käyttämiin tiloihin Vastuu: Sivistyksen toimiala	1. Tilat, joihin periaatteet on tarpeen ja tarkoituksenmukaista luoda, tunnistettu 2. Turvallisen tilan periaatteiden malli/esimerkki yksiköiden työn tueksi laadittu

Toteuma

1. Tavoite on saavutettu: Turvallisemman tilan periaatteet on laadittu ja otettu käyttöön kaikissa kouluissa, kansalaisopistossa, musiikkiopistossa ja kuvataidekoulussa sekä nuorisotiloissa ja kirjastotalo Fyyrissä.

Tavoite: Lapsille ja nuorille on tarjolla riittävästi tukea mielen hyvinvointiin ja päihteettömyyteen

Toimenpiteet	Arviointikeinot
1. Kartoitetaan ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön (EMPT) nykytila kunnassa ja	1. Kartoitus tehty ja jatkotoimet suunniteltu

suunnitellaan jatkotoimet. Kokonaisuus liitetään osaksi laajaa hyvinvointisuunnitelmaa. Vastuu: Sivistyksen toimiala, vapaa-aikapalvelut	

Toteuma

1. Tavoite on saavutettu: Ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön (EMPT) nykytila kunnassa on kartoitettu. Vuoden 2026 aikana kunnan ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä on vahvistettu uudella vakituisella resurssilla, jonka myötä kokonaisuuden suunnittelu ja toteutus on käynnistetty osana kunnan hyvinvointityötä.

Tavoite: Lapset ja nuoret kokevat olevansa osa itselleen merkityksellistä yhteisöä

Toimenpiteet	Arviointikeinot
Huomioidaan lasten ja nuorten toiveet heitä koskevissa palveluissa ja kunnan palvelujen kehittämisessä 1. kokeilemalla ja kehittämällä monipuolisia lasten ja nuorten osallistamisen tapoja 2. vakiinnuttamalla osallistamisen keinot osaksi palvelujen kehittämistyötä. 3. lisäämällä moniammatillista osaamista ja tietoisuutta palveluiden tuottamisessa mm. jakaen olemassa olevaa osaamista eri ammattiryhmien kesken 4. kehittämällä yhteisöllistä toimintaa yhdessä sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa. Vastuu: kaikki toimialat	1. Osallisuusmallia varten tehtävän kartoitustyön tuotokset 2. Osallistamisen tavat 3. Yhteinen kokemusten ja osaamisen jakaminen yksiköiden välillä ja kuntatasoisesti eri palvelujen kesken (esim. sivistyksen strategiapäivät ja muu työpajatyöskentely sekä muu sisäinen koulutus)

Toteuma

1. Tavoite on saavutettu: Kunnalle valmisteltiin vuoden 2024 aikana osallisuusmalli, jonka yhteydessä kartoitettiin palveluryhmissä tehtävään osallisuus- ja vuorovaikutustyötä. Etenkin sivistyksen toimialalla lapset ja nuoret ovat tärkeä kohderyhmä ja heille tarjotaan erilaisia tapoja osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Kuntakehityksen toimialalla on tunnistettu tarve tavoittaa lapsia ja nuoria vuorovaikutustyössä ja tätä lähdettiin kehittämään vuoden 2025 aikana. Osana kartoitustyötä tehtiin myös yhteistyötä nuorisovaltuuston kanssa toivottujen vuorovaikutustapojen löytämiseksi. Kartoituksen tarkemmat tuotokset on kirjattu Osallisuusmalliin. Vuoden 2025 aikana järjestettiin esimerkiksi Lapsiystävällinen kunta – toimintamallin alkukartoitusvaiheen aikana skididialogi-keskustelutilaisuuksia.

2. Tavoite on saavutettu: Osallisuusmallia varten tehdyn kartoituksen perusteella kunta tarjoaa osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia monin eri tavoin: tieto-osallisuuden, suunnitteluosallisuuden, päätösosallisuuden, toimintaosallisuuden ja arviointiosallisuuden keinoin. Osallisuusmalli laadittiin vakiinnuttamaan osallistamisen keinot osaksi palvelujen kehittämistyötä.

3. Tavoite on saavutettu: Yhteisten kokemusten ja osaamisen jakaminen on vakiintunut osaksi perustoimintaa sekä palveluryhmä- että toimialatasolla. Sivistyksen esihenkilöiden ja hallinnon yhteisiä strategiapäiviä on

pidetty kolme kertaa vuodessa. Myös kaikkien toimialojen johtoryhmät kokoontuvat säännöllisesti yhteisten asioiden äärelle.

5. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Viimeiset vuodet ovat osoittaneet sen, että tulevaisuutta on usein hyvin vaikea ennakoida. Toimintaympäristöömme vaikuttavat maailmanlaajuiset megatrendit, kriisit ja pandemiat, mutta myös kansallisella tasolla tehdyt päätökset ja paikallisesti esiin nousevat ilmiöt. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön näkökulmasta kaikki tämä vaikuttaa asukkaiden hyvinvointiin. Vaikka menneen valtuustokauden aikana sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille, kuntien terveyden ja hyvinvoinnin edistämisvastuu säilyy osaltaan kunnilla jatkossakin.

Tähän hyvinvointikertomukseen keräämämme tietopohjan avulla pystymme paremmin havaitsemaan asukkaidemme tämänhetkiset hyvinvoinnin vahvuudet ja haasteet sekä viime vuosina kielteiseen suuntaan liikkuneet kehityskulut. Havaintojen ja yhteen kerätyn tiedon avulla voimme paremmin tehdä tietoon perustuvia päätöksiä siitä, millaisiin asioihin tulevien vuosien aikana meidän tulee kuntana valmistautua ja reagoida. Toisaalta myös myönteiset kehityskulut antavat meille arvokasta tietoa siitä, missä asioissa olemme onnistuneet ja miltä osin toimintaamme kannattaa jatkaa samaan malliin.

THL:n valmistelema vähimmäistietosisältö kunnan hyvinvointikertomukselle ohjaa tarkastelemaan asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä kokonaisvaltaisesti huomioiden kunnan laajan toimintakentän. Kielteisinä kehityskulkuina Kirkkonummella esiin nousivat erityisesti useat Kouluterveyskyselyssä kerätyt tiedot lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Eritoten lukiolaisten kohdalla huolta nousi humalahakuisen alkoholinkäytön määrässä, joka on noussut huomattavasti edellisestä mittauskerrasta. Humalahakuinen alkoholinkäyttö on myös sekä yläkoululaisilla että toisen asteen opiskelijoilla keskimäärin yleisempää kuin valituissa vertailukunnissa. Lasten fyysinen toimintakyky on 5. luokkalaisten Move-mittausten tulosten perusteella heikentynyt ja samaan aikaan ylipaino on yleistynyt 2–12-vuotiailla lapsilla. Työikäisten kohdalla rakennetyöttömyys 15–64-vuotiaiden kohdalla on ollut kasvussa. Ikäihmisten osalta kaatumisista tai putoamisista johtuvien hoitojaksojen määrä on ollut kasvussa Kirkkonummella.

Myös positiivisia kehityskulkuja on havaittavissa. Lapsiperheiden hyvinvointi on vähimmäistietosisältöjen perusteella kohentunut, sillä sekä toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavien lapsiperheiden että ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien määrä on laskenut. Nuorten liikkumisen tulokset ovat parantuneet. Yläkoululaisten Move-mittausten tulokset ovat kohentuneet ja säilyvät parhaina suhteessa valittuihin vertailukuntiin. Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrät ovat kasvaneet sekä yläkoululaisilla ja toisen asteen opiskelijoilla. Kaikista

ikäluokista vammojen ja myrkytysten takia sairaalassa hoidettujen potilaiden määrä on niin ikään vähentynyt.

Huomionarvoista on, että vähimmäistietosisältöjen indikaattorit tarkastelevat kehityskulkuja pitkällä aikavälillä. Myös hyvinvointikertomuksen aikajänne ohjaa tarkastelemaan trendejä vähintään neljän vuoden ajalta. Kuntana kuitenkin analysoimme luonnollisesti kaikkia mittaustuloksia myös erillisinä kokonaisuuksina, joten reagoimme tuloksiin myös lyhyemmällä aikavälillä. Tämä näkyy esimerkiksi Move-mittausten tuloksissa. Useiden vuosien ajan Kirkkonummen yläkoululaisten tulokset Move-mittauksissa heikentyivät. Vuodesta 2023 lähtien suunta on kuitenkin kääntynyt kohti parempaa. Johtopäätöksiä ja niiden perusteella toimenpiteitä tehdessä täytyy siis ottaa huomioon sekä pitkän että lyhyen aikavälin kehityskulut. Tarkastelun aikavälin huomioimisen lisäksi myös vertailuun valitut kunnat tuovat meille arvokasta tietoa. Monet ilmiöt ovat valtakunnallisia, joten Kirkkonummen suoriutuminen verrattuna muihin kuntiin on myös tärkeää ottaa huomioon. Vaikka Kirkkonummen tulokset olisivat kehittyneet kielteiseen suuntaan, voi vertailemalla muihin kuntiin tulokset suhteuttaa myös laajempaan näkökulmaan.

Edellisessä hyvinvointisuunnitelmassa määriteltyihin tavoitteisiin on valtuustokauden aikana päästy kiitettävästi. Tavoitteiden toteutumisen arviointiin toi haasteita edellisen valtuustokauden aikana toteutunut sote-uudistus, jonka myötä kunnan toimintakenttä koki suuren muutoksen. Uudistuksen myötä kunnan perusturvan toimiala siirtyi käytännössä kokonaisuudessaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen vastuualueelle, joten monilta osin tälle toimialalle asetettuja tavoitteita on ollut mahdotonta toteuttaa, seurata ja arvioida.

Niiltä osin, kun tavoitteiden onnistumista on ollut mahdollista mitata, havainnot ovat positiiviset. Lasten ja nuorten osalta tavoitteet koulupoissaolojen vähentymisestä ja kouluvalmentaja- ja poissaolomallin juurruttamisesta ovat onnistuneet. Oppilaiden poissaolojen määrä on pienentynyt ja kaikissa yläkouluissa on kokoaikainen kouluvalmentaja. Myös alakouluissa kiertää kolme kouluvalmentajaa. Kaikissa peruskouluissa on myös tavoitteen mukaisesti laadittu luokan hyvinvointisuunnitelmat. Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia on edelleen edistetty MyHobby ja Talent -kerhotoimintaa jatkamalla ja laajentamalla. Myös kuntalaisten arkiliikunnan mahdollisuuksia on kehitetty laajentamalla jalankulku- ja pyöräilyväyliä uusille asemakaava-alueille.

Tavoite olemassa olevien virkistys- ja kuntoilualueiden ylläpitämiseksi ja uusien rakentamiseksi on toteutunut osittain. Nykyiset virkistysalueet, lähiliikuntapaikat ja ulkokuntoilualueet on ylläpidetty hyvällä tasolla. Tavoitteeseen listatuista uusista paikoista Veikkolan kuntoportaat ovat valmistuneet vuonna 2022. Muiden, kuten Sarvvikinportin ja Juhlakallion ulkokuntoilualueiden sekä Linlon ja Meikon ulkoilualueiden parkkipaikkojen laajennuksien kohdalla suunnitelmat ovat hieman muuttuneet. Näistä Linlon parkkipaikan laajennus on suunniteltu toteutettavaksi vuonna 2026 ja Juhlakallion ulkokuntoilualueen rakentaminen vuonna 2029.

Myös erillisen vuosille 2024–2026 laaditun lasten ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteet on saavutettu suurimmilta osin. Jotkin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa olleet tavoitteet ja toimenpiteet ovat jo osa laajaa hyvinvointisuunnitelmaa ja jatkavat siten vuoden 2029 loppuun saakka.

Tälle valtuustokaudelle 2025–2029 valmistellussa hyvinvointisuunnitelmassa olemme pyrkineet ottamaan huomioon hyvinvointikertomuksessa esiin nousseet tiedot asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä. Tässä hyvinvointisuunnitelmassa haluamme vastata monipuolisesti asukkaiden tarpeisiin ja erilaisiin elämäntilanteisiin sekä ottamaan huomioon kunnan koko toimintakentän ja sen tarjoamat laajat mahdollisuudet tarkastella hyvinvointia. Suunnitelmassa asetetut tavoitteet pohjautuvat hyvinvointikertomuksessa esitetylle tiedolle ja palveluissa kuntalaisten parissa havaituille haasteille ja onnistumisille.

Osa 2: Hyvinvointisuunnitelma 2026–2029

6. Kuntastrategia 2024–2030

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

7. Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

8. Hyvinvointisuunnitelma 2026–2029

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

8.1. Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma 2026–2029

Koko kunnan väestöä koskevan laajan hyvinvointikertomuksen ja –suunnitelman lisäksi kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana kunnan hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 28.12.2012/980, §5).

Laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman yhteydessä on valmisteltu myös erillinen kokonaisuus ikäihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma täydentää laajaa suunnitelmaa keskittyen yli 65-vuotiaiden kirkkonummelaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelma vuosille 2024–2026 käsittelee ikääntyneen väestön hyvinvointia, joka alueella on kansallisesti hyvällä tasolla. Ikääntyneiden määrä kasvaa nopeasti, erityisesti yli 75- ja 85-vuotiaiden osalta. Suurin osa ikääntyneistä asuu kotona, ja yksinasuvien osuus on hieman pienempi kuin muualla Suomessa.

Laajassa hyvinvointikertomuksessa kuvataan kirkkonummelaisten hyvinvointiin ja terveyteen liittyvien tekijöiden muutosta vuosien 2021–2025 aikana sekä hyvinvoinnin nykytilaa kaikkien ikäluokkien osalta. Hyvinvointikertomuksen kappaleeseen 3.3. Ikäihmisten hyvinvointi on koottu tietoja asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin nykytilasta ja kunnan tuottamista palveluista nimenomaan ikäihmisten näkökulmasta. Nämä ikääntynyttä väestöä koskevat nostot toimivat myös tämän suunnitelman taustatietoina. Ikäihmisiä koskevat tavoitteet on koottu hyvinvointisuunnitelman kunkin painopisteen kohdalle oman otsikkonsa alle.

8.2. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2027–2029

Kunnan on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytään kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelma on osa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:ssä tarkoitettua kunnan hyvinvointisuunnitelmaa.

Suunnitelman tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia kunnassa. Kirkkonummen kunnan voimassa oleva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu vuoden 2026 loppuun saakka. Osana hyvinvoinnin osasuunnitelmien ja -ohjelmien yhdistämistä myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tuodaan nyt osaksi laajaa hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Näin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma osaltaan täydentää laajan hyvinvointikertomuksen tietopohjaa ja kohdistaa tavoitteita erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien sisällöstä säädetään lastensuojelulain (417/2007) 12 §:ssä. Kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää tiedot

- lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta
- lasten ja nuorten hyvinvointia edistävistä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista palveluista
- yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä; sekä
- suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.

Hyvinvointialueen on lisäksi laadittava lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi hyvinvointialueen toimintaa koskeva alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytään hyvinvointialueen aluevaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

8.3. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset 2026–2029

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.

8.4. Hyvinvoinnin painopisteet valtuustokaudelle 2025–2029

8.4.1. Painopiste: Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Painopiste Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö pohjautuu Kirkkonummen kuntastrategian päämäärään Yhteisöllinen ja elävä Kirkkonummi – Porkkalasta Nuuksioon. Strategian tavoitteeksi on kirjattu, että "Kirkkonummi on viihtyisä, turvallinen, luonnonläheinen ja pientalovaltainen kunta kaikenikäisille asukkailleen". Myös strategian tavoitetta "Kuntakeskuksemme on elävä kohtaamispaikka, joka houkuttelee viihtymään ja joka tunnetaan niin tapahtumista kuin laajasta palvelutarjonnasta" toteutetaan osaltaan tämän painopisteen alla. Painopiste toteuttaa myös Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteita "turvallisuuden edistäminen" ja "mielen hyvinvoinnin vahvistaminen".

Lasten ja nuorten hyvinvointitavoitteet 2027–2029

Tavoite: Lapset ja nuoret ovat mukana lähiympäristön suunnittelussa	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Lasten ja nuorten aktiivinen osallistaminen kaava-, katu-, puisto- tai pihasuunnitteluvaiheessa heitä koskevassa hankkeissa (esimerkiksi keskusta-alueen ulkotilojen suunnittelu tai päiväkodin toteuttaminen)	1. Suunnitteluun osallistettujen lasten tai nuorten määrä ja 2. Heiltä tulleiden toiveiden tai ideoiden vaikutus lopputuotteeseen Vastuu: Kuntakehityksen toimiala, kaavoituspalvelut ja infrapalvelut

Tavoite: Lapset ja nuoret tuntevat omat oikeutensa ja velvollisuutensa yhteiskunnassa	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Lapsille ja nuorille suunnatun laillisuuskasvatuksen toimintamallin vakiinnuttaminen	1. Toimintamalli on vakiintunut kaikkiin kouluihin Vastuu: Sivistyksen toimiala, opetuspalvelut ja vapaa-aikapalvelut

Tavoite: Oppilaiden kokemus kiusaamiseen puuttumisesta paranee. Kiusaamiseen puututaan koulussa useammin ja tehokkaammin.	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Kiusaamiseen puuttumisen painottaminen ja tämän näkyväksi tekeminen Aikuiselle kertomiseen kannustaminen Selkeät puuttumisen tavat: Kaikkia oppilaitoksia koskevat kunnassa käytössä olevat systemaattiseen kiusaamiseen puuttumisen portaat Toimiva valvonta kaikissa tilanteissa	1. Oppilaskyselyjen kiusaamista koskevat tulokset 2. Opiskeluhuoltosuunnitelman toteutumisen arvioinnin tulokset koskien väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän suunnitelman toteutumista Vastuu: Sivistyksen toimiala, opetuspalvelut

8.4.2. Painopiste: Luonto, liikunta ja terveet elämäntavat

Painopiste Luonto, liikunta ja terveet elämäntavat pohjautuu eritoten Kirkkonummen kuntastrategian päämäärään Yhteisöllinen ja elävä Kirkkonummi – Porkkalasta Nuuksioon. Strategian tavoitteeksi on kirjattu ”Innostamme kuntalaisia aktiiviseen elämäntapaan, liikkumaan ja kulttuurin pariin. Kirkkonummella on mahdollisuus kohtaamisiin ja elämyksiin luonnossa ja tapahtumissa, niin arjessa kuin juhlassakin”. Painopiste toteuttaa myös Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ”terveiden elintapojen tukeminen”, ”mielen hyvinvoinnin vahvistaminen” ja ”hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen”.

Tavoite: Liikunnallisen elämäntavan edistäminen	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Tunnistamme vähemmän liikkuvat lapset ja teemme heidän liikkumisensa tueksi toimenpiteitä Jokainen lapsi liikkuu sykettä nostattavasti ja hengästyttävästi päivittäin Kouluissa lisätään aktiivista välituntitoimintaa sekä toteutetaan monipuolista liikunnan opetusta opetussuunnitelmien mukaisesti ja kehitetään koulupäivien liikunnallisuutta kaikissa oppilaitoksissa	1. Pedagogisen johtamisen suunnitelmaan kirjatut tehdyt toimenpiteet 2. Prosenttiosuus pedagogisen johtamisen suunnitelmassa (Tavoite 100 %) Vastuu: Sivistyksen toimiala, varhaiskasvatuspalvelut

Tarjotaan valinnaisia liikunnan lukiokursseja eri teemoin ja aihein Kannustetaan koulumatkojen kulkemiseen jalan tai pyörällä	1. Koulukohtainen toteutumisen arviointi tehdään lukuvuosiarvioinnin yhteydessä 2. Toiminta on koettu hyödylliseksi ja se on vakiintunut osaksi lukioiden arkea 3. Kävellen ja pyörällä kouluun liikkuvien osuus Vastuu: Sivistyksen toimiala, opetuspalvelut

Tavoite: Päivittäin koululounaalle osallistuvien oppilaiden määrä nousee	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Pyritään huomioimaan oppilaiden toiveet ruokalistasuunnittelussa paremmin, huomioiden kuitenkin ravitsemussuositukset Parannetaan ruokailun valvontaa Pyritään toteuttamaan ruokailuajat kouluruokasuosituksen mukaisesti Kiinnitetään enemmän huomiota ruokailutilojen viihtyvyyteen	1. Toive- ja teemapäivien määrä vuodessa 2. Ruokapalvelun asiakastyytyväisyyskysely 1 x / vuosi 3. Kouluterveyskyselyn tulokset kouluruokailuun osallistuneiden määrästä Vastuu: Ruokapalvelut ja opetuspalvelut

Tavoite: Hyvinvoinnin tukeminen lasten luontosuhdetta vahvistamalla	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Jokainen varhaiskasvatuksen lapsiryhmä viettää viikoittain vähintään yhden luonnossa oppimisen päivän Päiväkotipihoja luonnonmukaistetaan viihtyisiksi leikin paikoiksi	1. Luonnossa oppimisen päiviä vietetty viikoittain, kyllä/ei 2. Kuinka monella pihalla luonnonmukaistamisen toimia on tehty Vastuu: Sivistyksen toimiala, varhaiskasvatuspalvelut

Lasten ja nuorten hyvinvointitavoitteet 2027–2029

Tavoite: Kaikilla kirkkonummelaisilla lapsilla ja nuorilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet kokea ja tehdä kulttuuria	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Tuetaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä sekä oppimisen edellytyksiä ja luovia taitoja tarjoamalla työpajoja, esityksiä, taidesisältöjä sekä tutustumisia kunnan kirjastopalveluihin ja kulttuuriperintökohteisiin yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja opetuksen kanssa	1. Kulttuurikompassi-kulttuurikasvatusohjelman mukainen seuranta 2. Kouluterveyskyselyn indikaattorit liittyen taiteen ja kulttuurin harrastamiseen Vastuu: Sivistyksen toimiala, vapaa-aikapalvelut

8.4.3. Painopiste: Kaikkien Kirkkonummi

Painopiste Kaikkien Kirkkonummi pohjautuu eritoten Kirkkonummen kuntastrategian päämäärään Yhteisöllinen ja elävä Kirkkonummi – Porkkalasta Nuuksioon. Strategian tavoitteeksi on kirjattu ”Edistämme kaikenikäisten kuntalaisten hyvää elämää ja arjen sujuvuutta, jota tukevat saavutettavat ja korkealaatuiset julkiset palvelut. Kunnan toiminta on osallistavaa ja kehitämme sitä yhdessä kuntalaisten ja yhteisöjen kanssa”. Myös päämäärän ”Osaava ja oppiva Kirkkonummi – Sivistystä 700 vuotta” alla olevaa tavoitetta ”Edistämme tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja kotoutumista huomioimalla eri väestöryhmien tarpeet” toteutetaan tässä hyvinvointisuunnitelmassa Kaikkien Kirkkonummi -painopisteen alla. Painopiste vastaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ”hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, ”mielen hyvinvoinnin vahvistaminen” ja ”esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen”.

Tavoite: Lasten ja nuorten tunne psykologisesta turvallisuudesta paranee	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Kirjaamalla pedagogisen johtamisen suunnitelmaan toimipaikkakohtaiset tarkennukset kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi päiväkodissa	1. Jokaisen toimipaikan pedagogisen johtamisen suunnitelmaan on tehty toimipaikkakohtaiset kirjaukset (100 %) ja jokaisella lapsella on kaveri (100 %) 2. Koulun käyttämän toimintamallin

Opetetaan ja harjoitellaan hyvinvointi- ja vuorovaikutustaitoja parantamalla oppilaiden turvallisuuden tunnetta koululuokissa sekä kehittämällä tunne- ja vuorovaikutustaitoja koulun oman toimintamallin mukaisesti Varmistetaan, että lasten arjen yhteisöt ovat psykologisesti turvallisia ➔ edistämällä opetusryhmien ja koulun yhteisöön kuulumista vahvistavaa toimintaa sekä henkilöstön osaamista kohtaamisten ja yhteisön lujittamisen osalta ➔ kehittämällä moniammatillista yhteistyötä opiskeluhuollon, opetuksen, kouluvalmentajien ja koulunuorisotyön kesken ➔ kiinnittämällä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa huomiota oppilaan luvattomiin poissaoloihin ja tukemalla hänen koulussa käymistään ➔ järjestämällä turvataitojen opetusta ja laillisuuskasvatustunteja kouluissa kuntakohtaisen toimintamallin mukaisesti	vaikutusten arviointi tehdään lukuvuosiarvioinnin yhteydessä 3. Kouluterveyskyselyn tulokset kouluympäristössä koetun turvallisuuden ja osallisuuden tunteen osalta 4. Koulun mukavaksi ja luokan ilmapiirin turvalliseksi kokevien osuus oppilaskyselyssä 5. Poissaolojen seuranta Koulu kunnossa -mallin mukaisesti 6. Huoltajakysely: niiden huoltajien osuus, jotka ovat sitä mieltä, että koulu tukee lapsen hyvinvointia Vastuu: Sivistyksen toimiala, varhaiskasvatuspalvelut, opetuspalvelut ja vapaa-aikapalvelut

Tavoite: Lasten ja nuorten aktiivisen elämäntavan vahvistaminen	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Tarjotaan maksuttomia harrastuksia lapsille ja nuorille kehittämällä ➔ monipuolista My Hobby -toimintaa ja erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille ja nuorille suunnattua Talent -toimintaa yhteistyössä paikallisten yhdistysten kanssa ➔ soveltavan liikunnan maksuttomia ryhmiä	1. Lasten ja nuorten maksuttomien MyHobby ja Talent -harrastusryhmien määrä sekä osallistujien määrä 2. Soveltavan liikunnan maksuttomien ryhmien ja osallistujien määrä Vastuu: Sivistyksen toimiala, vapaa-aikapalvelut

Tavoite: Osallisuuden tukeminen liikunnallisen elämäntavan toteutumisessa tasa-arvoisesti

ja laadukkaasti vaativan erityisen tuen lasten osalta	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Oppimisympäristöjä, materiaaleja ja välineitä suunnitellaan, muotoillaan ja käytetään luovasti, joustavasti ja monipuolisesti siten, että jokaisella on mahdollisuus osallistua yhdenvertaisesti toimintaan Inkluusion periaatteet ohjaavat tiloihin, välineisiin ja materiaaleihin liittyviä hankintoja, suunnitelmia sekä käyttöä Vaikeimmin kehitysvammaisten, liikuntavammaisten tai muun vaativan erityisen tuen tarpeisten lasten liikunnallisuuden tukemiseksi varhaiskasvatuksen omassa liikuntavälinelainaamossa tarjotaan ja käytetään aktiivisesti maastopyörätuolia, asentotukea ja erikoiskeinua	1. Lasten osallisuutta suunnitellaan ja arvioidaan ryhmän pedagogisen toiminnan suunnitelman kautta 2. Varhaiskasvatuksen strategisten painopisteiden toteutumista suunnitellaan ja arvioidaan pedagogisen johtamisen suunnitelmassa Vastuu: Sivistyksen toimiala, varhaiskasvatuspalvelut

Tavoite: Laadukkaan opetuksen tarjoaminen kaikille vammaisille lapsille osana kouluyhteisöä	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Yhteisten prosessien vahvistaminen LUVNin vammaispalveluiden kanssa Inklusiivisten käytäntöjen edistäminen ja kouluyhteisöön kuulumisen tukeminen Sensorisen oppimisympäristön kehittäminen vaikeasti kehitysvammaisille oppilaille	1. Yhteiset prosessit on kuvattu 2. Oppilaskyselyjen tulokset ja osallisuuden kokemusta mittaavat indikaattorit 3. Väkivaltatilanteiden määrä yksikössä Vastuu: Sivistyksen toimiala, opetuspalvelut

Lasten ja nuorten hyvinvointitavoitteet 2027–2029

Tavoite: Lapset ja nuoret ovat tietoisia tarjolla olevista harrastusmahdollisuuksista	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**

Kehitetään harrastustoiminnasta viestimistä kohderyhmän mukaisesti	1. Toteutuneet viestintäteot 2. Kouluterveyskyselyn harrastamista kuvaavat indikaattorit Vastuu: Sivistyksen toimiala, vapaa-aikapalvelut

Tavoite: Lasten ja nuorten lukemisen kulttuurin ja lukutaidon edistäminen	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Laaditaan kuntatasoinen lukutaidon edistämisen ohjelma ➔ Osana laajempaa ohjelmaa toteutetaan erityisesti lasten ja nuorten lukutaitoa edistäviä toimenpiteitä Jokaisen varhaiskasvatuksessa olevan lapsen kanssa luetaan päivittäin	1. Toiminnan seuranta lukutaidon edistämisen ohjelman mukaisesti Vastuu: Sivistyksen toimiala 2. Prosenttiosuus pedagogisen johtamisen suunnitelmassa (100 %) Vastuu: Sivistyksen toimiala, varhaiskasvatuspalvelut

Tavoite: Oppilaiden kokemus yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisesta sekä näihin liittyviin loukkauksiin puuttumisesta oppilaitoksissa paranee	
Toimenpide	**Toteutuksen arviointi**
Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotilanne kartoitetaan jokaisessa oppilaitoksessa ja havaittuihin epäkohtiin liittyvät toimenpiteet kuvataan oppilaitoksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa Opetushenkilöstön osallistuminen tarvittavaan koulutukseen Puuttumisen painottaminen ja tämän näkyväksi tekeminen Puuttumisen käytänteet kuvataan oppilaitoksessa ja käytänteet ovat kaikkien opetushenkilökuntaan kuuluvien tiedossa, ja	1. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyjen tulokset 2. Opiskeluhuoltosuunnitelman toteutumisen arvioinnin tulokset koskien väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän suunnitelman toteutumista Vastuu: Sivistyksen toimiala, opetuspalvelut

niihin sitoudutaan Lisätään oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitoja	

Liite 1: Laadullinen itsearviointi

Säilyy kuten hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 § 109.